Ազգ
Azg

1 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2007 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 200 (3852)

Ահաբեկչություն Տոլյատիում

Տոլյատի քաղաքի երթուղային ավտոբուսում երեկ տեղի ունեցած պայթյունի հետեւանքով զոհվել է 8 մարդ, 51-ը տարբեր աստիճանի վերքեր է ստացել: Պայթյունը տեղի է ունեցել առավոտյան ժամը 8.15-ին, երբ հիմնականում ուսանողների փոխադրող ավտոբուսը գտնվում էր քաղաքի կենտրոնում: Ոստիկանությունից հաղորդում են նաեւ, որ պայթյունից մի քանի րոպե առաջ մոտ 40 ուղեւոր դուրս է եկել ավտոբուսից, ինչն էլ փրկել է նրանց կյանքը: Ըստ նախնական տվյալների, պայթուցիկի հզորությունը կազմել է 1 կգ տրոտիլ:

Մադրիդյան ահաբեկիչները դատապարտվեցին

Մադրիդում երեկ հրապարակվել են 2004 թվականի մարտի 11-ին էլեկտրագնացքներում ահաբեկչություն կազմակերպած ահաբեկիչների եւ նրանց մեղսակիցների դատավճիռները: 30 տարվա ազատազրկման են դատապարտվել ահաբեկչության անմիջական կատարող մարոկկացի Ջամալ Զուգամը եւ նրա հիմնական հանցակից իսպանացի Էմիլիո Սուարես Տրաշորասը: 28 մեղադրյալներից 7-ը արդարացվել է, 28-ը դատապարտվել են 3-12 տարվա բանտարկության: Ահաբեկչության հետեւանքով զոհվել էր 191 եւ վիրավորվել 1841 մարդ:

ՎՐԱՍՏԱՆ

Բերեզովսկու «կոլեգան» կֆինանսավորի վրաց ընդդիմությանը

Ընդդիմադիրներին սատրանի են դրդել դատախազնե՞րը

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ
Թբիլիսի

Նոյեմբերի 2-ին Վրաստանի մայրաքաղաքում պատրաստվում են ցույցի դուրս գալ ընդդիմության ներկայացուցիչները՝ մեծագույն ցանկությամբ ապահովելու նախապես հայտարարված առնվազն հարյուր հազար վրաստանցիների մասնակցությունը: **«Ազգը»** տեղեկացրել է, որ վրաց ընդդիմության ներկայացուցիչները շաբաթներ առաջ այցելում էին երկրի տարածաշրջաններ՝ ներկայացնելու ոչ միայն նոյեմբերի 2-ին սպասվող ցույցին մասնակցելու կարեւորությունը, այլեւ հաջորդ տարի նախագահական եւ խորհրդարանական ընտրությունների քաղաքական մեկնարկը:

Վերջին օրերի ընթացքում, ըստ մեր տեղեկությունների, ընդդիմության համար արդեն իսկ առնվազն տրանսպորտային խոչընդոտներ են առաջանում կամ «առաջացվում»՝ նոյեմբերի երկուսին նախատեսվող

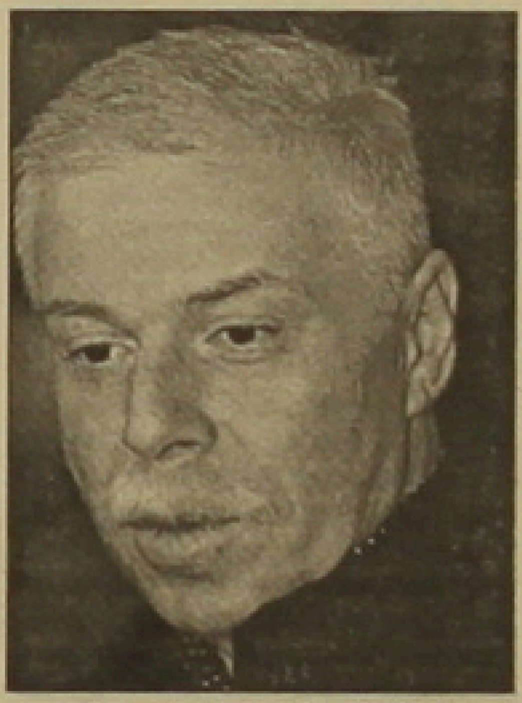

Բադրի Պատարկացիշվիլի

ցույցին տարածաշրջաններից մասնակցություն չապահովելու դիտավորությամբ: Իսկ Արեւմտյան Վրաստանում էլ, մասնավորապես Զուգդիդում այս կիրակի՝ հոկտեմբերի 28-ին ընդդիմության որոշ լիդերների վրա հարձակում տեղի ունեցավ, ծեծկռտուք:

Հետաքրքրական է, որ «Հավասար իրավունքների ինստիտուտ» կազմակերպության տվյալներով, սադրողների ցանկում են եղել Սաակաշվիլու «Միասնական ազգային շարժում» կուսակցության «ծեռնասուն տղաները»: Մասնավորապես, նույն աղբյուրների համաձայն, Զուգդիդում ծեծկռտուքը ծրագրել եւ ֆինանսավորել են Սամեգրելո-Զեմո Սվանեթիի տարածաշրջանի շրջանային դատախազը եւ տարածաշրջանի գլխավոր դատախազը:

Վրաստանի այլ շրջաններում էլ, նախնական տեղեկություններով, երթուղային տրանսպորտի միջոցների տիրապետողներից հավաքում են անձնագրեր, մեքենայի տեխնիկական անձնագրերը՝ խոչընդոտելու Թբիլիսի մեկնումը:

Տես էջ 8

ԳԱԱ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎՈՒՄ

Բարեփոխումներ գիտության հանդեպ քար անտարբերության պայմաններում

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Մեր իրականության մեջ գիտության հանդեպ օրավուր արմատացող քամահրական վերաբերմունքի մասին խոր եզրահանգումներ անելու համար թերեւս բավական էր լսել ակադեմիկոս, արվեստաբան **Հենրիկ Հովհաննիսյանի** բերած ընդամենը մեկ օրինակը՝ ասված Գիտությունների ազգային ակադեմիայի դահլիճում երեկ տեղի ունեցած ակադեմիայի ընդհանուր ժողովի ժամանակ: «Հնագիտության ինստիտուտը տարիներ շարունակ պեղումներ է կատարում պատմական Արտաշատի տարածքում: Դա ոչ թե հայրենասիրության եւ ազգային, այլ միջազգային գիտության խնդիր է: Այդ պեղումները երկար տարիներ ղեկավարում է հնագետ Ժորես Խաչատրյանը: Եվ ինչ է կատարվում: Ինչ-որ բիզնեսմեն հնավայրում շինարարություն է սկսում, որ փող շահի: Նոյյան տապան է այնտեղ կառուցում, կենդանիներ պիտի դնի այնտեղ, խորովածանոցներ, եւ ասում է, որ ինքը հայրենասեր է: Սա բարբարոսություն չէ՞: Եվ Ժորես Խաչատրյանը մեն-մենակ կանգնած է փողաշատ ողջ դիմաց: Երբ խոսվում է այս մասին, բիզնեսմենն ասում է, թե դա Ժորես Խաչատրյանի տարածքն է, իսկ ինքը գնել է ու դարձել տարածքի սեփականատերը: Արդյոք սա չի՞ ցույց տալիս, թե մեր երկրում ինչ վերաբերմունք կա գիտության հանդեպ: Ովքե՞ր են կանգնած բիզնեսմենի թիկունքին: Եթե անգամ կանգնած լինի հանրապետության առաջին դեմքը: Ես ասում եմ, որ սա հայրենասիրության հարց չէ, այլ գիտության: Հասարակության եւ իշխանության վերաբերմունքն է գիտության հանդեպ: Ինչո՞ւ պետք է գիտաշխատողը, լուրջ գործ անող ինստիտուտը չկարողանա դիմադրել մի բիզնեսմենի: Այս մասին է խոսքը: Լրջորեն պետք է դիմել իշխանություններին եւ վերջ տալ սրան, առհասարակ նման բաներին: Սա լուրջ հարց է, որ նշանակում է, թե մեր իրականության մեջ արեւածաղիկ վաճառողից մինչեւ վերեւ չկա լուրջ վերաբերմունք գիտության հանդեպ: Այս է իմ մտահոգությունը, կարծում եմ, շատերի մտահոգությունը կլինի»: Նրա ելույթին հաջորդած ծափահարությունները վկայեցին, որ այդ հարցն իրոք շատերի համար է մտահոգիչ: Իսկ ակադեմիայի նախագահ **Ռադիկ Մարտիրոսյանն** ու կրթության նախարար **Լեւոն Մկրտչյանը** խոստացան առաջիկայում պարզել նշյալ իրողության հանգամանքները:

Տես էջ 3

Սեֆիլյանին եւ Մալխասյանին խուզարկելիս քաղաքացիական համազգեստ են հայտնաբերել

Հոկտեմբերի 29-ին ՀՀ արդարադատության նախարարության քրեակատարողական վարչության սահմանած հատուկ միջոցառումների օրակարգի համաձայն, Վարդաշեն քրեակատարողական հիմնարկում գտնվող բոլոր դատապարտյալները ենթարկվել են խուզարկության: Այս մասին տեղեկացնում է Ժիրայր Սեֆիլյանի եւ Վարդան Մալխասյանի զորակցության կոմիտեից ստացված հաղորդագրությունը:

Ըստ տեղեկության, դատապարտյալներ Ժիրայր Սեֆիլյանի եւ Վարդան Մալխասյանի մոտ հայտնաբերվել է քաղաքացիական համազգեստ: Հայաստանի կառավարության 2006-ի օգոստոսի 3-ի որոշմամբ հաստատված ՀՀ արդարադատության նախարարության քրեակատարողական ծառայության՝ կալանավորվածներին պահելու վայրերի եւ ուղղիչ հիմնարկների ներքին կանոնակարգի համաձայն, քաղաքացիական համազգեստ ունենալն արգելվում է:

Քրեակատարողական վարչությունը ոչ միայն Սեֆիլյանի եւ Մալխասյանի, այլեւ մյուս դատապարտյալների նկատմամբ որեւէ կարգապահական տույժ չի կիրառել եւ բավարարվել է քերությունները վերացնելու վերաբերյալ իրականացված բացատրական աշխատանքով: Քրեակատարողական հիմնարկի ծառայող Վ. Եղիազարյանը որեւէ հայտարարություն չի արել, թե իբր վերը նշված անձանց հետ նույն բանտախցում գտնվող թվով 5 դատապարտյալների պետք է նկատողություն հայտարարվի:

Ժիրայր Սեֆիլյանի եւ Վարդան Մալխասյանի զորակցության կոմիտեն այս տեղեկությունը տարածել է այն բանից հետո, երբ որոշ լրատվամիջոցներ խուզարկության մասին թյուր տեղեկություն են տարածել:

Գ. Գ.

Ի հիշատակ Գեւորգ Բաշինջաղյանի

Վրաստանի Սղնախ քաղաքում՝ հայ ականավոր նկարիչ Գեւորգ Բաշինջաղյանի ծննդավայրում տեղի է ունեցել նկարչի հուշատախտակի բացման արարողությունը: Հուշատախտակը տեղադրվել է մեծանուն նկարչի հարազատ տան վրա, որտեղ նա ծնվել եւ ապրել է 1857-1873-ին: Վրաստանում Հայաստանի դեսպանության կազմակերպած միջոցառումը նվիրված էր Բաշինջաղյանի ծննդյան 150-ամյակին, ներկա են եղել եւ ելույթ ունեցել Վրաստանում Հայաստանի դեսպան Հրաչ Սիլվանյանը, Հայ առաքելական եկեղեցու վիրահայոց թեմի առաջնորդ Վազգեն եպս. Միրզախանյանը եւ այլք:

Արտահերթ նստաշրջան

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի որոշմամբ նոյեմբերի 2-ին տեղի կունենա Ազգային ժողովի արտահերթ նստաշրջան: Քննարկվող հիմնական հարցն է լինելու ԱԺ վերահսկիչ պալատի նախագահի ընտրությունը: Հաղորդվում է, որ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը այդ պաշտոնում առաջադրել է ԱԺ փոխնախագահ Իշխան Զաքարյանի թեկնածությունը:

Պրիմակովը 106-րդ բանաձեւի մասին

Ակադեմիկոս, ՌԴ նախկին վարչապետ Եվգենի Պրիմակովը «Մոսկովսկիե նովոստի» թերթում հոդված է հրապարակել թուրք-հրեական սահմանում ստեղծված իրավիճակի մասին: Այս հոդվածում նա անդրադարձել է նաեւ Կոնգրեսի Ներկայացուցիչների պալատի արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովում Ցեղասպանության բանաձեւի քննարկմանը: Պրիմակովը մասնավորապես գրում է. «Լավ հասկանալով հայերի զգացմունքները, որոնք պաշտպանում են այս բանաձեւը, այնուամենայնիվ չեմ կարող չնկատել, որ ընդունելով այն ԱՄՆ-ը առանձնապես չէր էլ մտածում հայերի ապագայի մասին եւ հիմնականում տարված էր իր սեփական ներկուսակցական պայքարով»:

Լսումներ Բունդեսթագում

Նոյեմբերի 5-6-ը ԵԽԽՎ մոնիտորինգի հանձնաժողովը Միջազգային եւ անվտանգության խնդիրների գերմանական ինստիտուտի հետ համատեղ «սառեցված հակամարտությունների» վերաբերյալ լսումներ կանցկացնի Բունդեսթագում: Քննարկումների հիմնական թեմաներն են լինելու Լեռնային Ղարաբաղի, Աբխազիայի, Հարավային Օսիայի եւ Մերձդնեստրի հակամարտությունները: Քննարկումներից հետո հանձնաժողովը փակ դռների հետեւում կվերլուծի լսումների արդյունքները:

Նախնական հայացք թեկնածուների փաստացի սկսած ընտրարշավներին

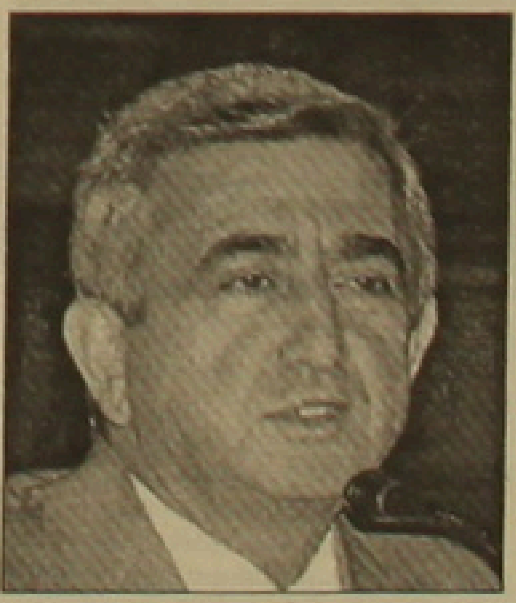

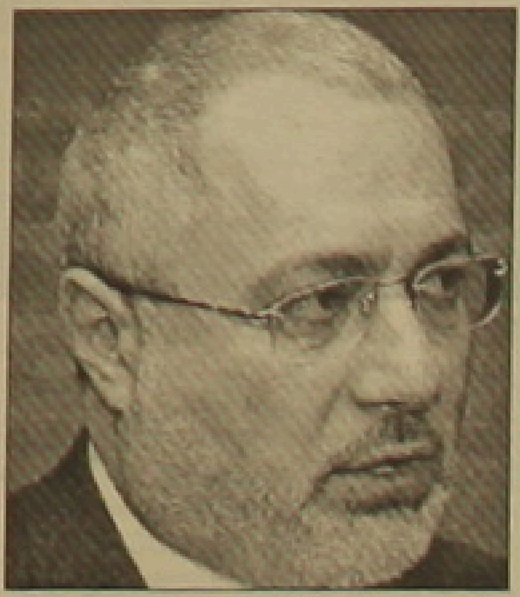

Թեեւ 2008-ի նախագահական ընտրարշավը դեռեւս պաշտոնապես չի սկսվել, սակայն, դրա դե ֆակտո մեկնարկը կարելի է համարել առաջին նախագահի սեպտեմբերի 21-ի ելույթը: Այդ օրվանից անցել է մեկ ամսից մի փոքր ավելի ժամանակ, ինչը մեզ հնարավորություն է ընձեռում նախնական գնահատական տալու այս ժամանակահատվածում թեկնածուների, մեր կարծիքով, հաջողված եւ չհաջողված քայլերին: Նախ նշենք, որ թեկնածուներին բաժանել ենք 2 խմբի՝ «ուժեղ» եւ «թույլ», իսկ որպես բաժանման չափորոշիչ ընտրել ենք 2 հանգամանք. 1) էլեկտորալ բազայի առկայություն եւ համարժեք նոմինացիոն կերպարի «խաղարկման» հնարավորություն, 2) հենակետային-ցանցային գործող կառույցի առկայություն:

Հոդվածը չծանրաբեռնելու համար չենք մանրամասնի վերոնշյալ կետերը, քանզի դրանց անդրադարձել ենք այլ թերթերում հրապարակված հոդվածներում:

Ներկայացնենք թեկնածուների խմբերին.

1) **«Ուժեղ» խումբ** - Լ. Տեր-Պետրոսյան, Ս. Սարգսյան, Վ. Հովհաննիսյան - Ա. Ռուստամյան, Ա. Բաղդասարյան: Այս խմբի թեկնածուներից յուրաքանչյուրն ունի անհրաժեշտ էլեկտորալ բազա, համարժեք նոմինացիոն կերպարի «խաղարկման» հնարավորություն եւ ցանցային կառույց:

ա) **Լ. Տեր-Պետրոսյան:** Այս թեկնածուն անցած տարիների ընթացքում ձեւավորել է արեւմտամետ գործչի կերպար, ինչը թույլ կտա նրան տիրանալ ՀՀ էլեկտորատի կառուցվածքում իր ուրույն տեղը զբաղեցնող «լիբերալներ» (չշփոթել քաղաքական աջ դաշտի հետ) համարվող էլեկտորալ բազային:

Տես էջ 2

Հայաստանի մրցունակությունը նվազել է

Ըստ Համաշխարհային տնտեսական ֆորումի զեկույցի

Ինչպես տեղեկացանք Համաշխարհային տնտեսական ֆորումի հայաստանյան գործընկեր «Տնտեսություն եւ արժեքներ» հետազոտական կենտրոնից, «2007-2008 թթ. մրցունակության համաշխարհային զեկույցում», նախորդ տարվա համեմատ, Հայաստանը որոշակիորեն զիջել է իր դիրքերը:

Մրցունակության հիմնական՝ Համաշխարհային մրցունակության (ՀՄՑ) ցուցիչի դասակարգման մեջ Հայաստանը զբաղեցրել է 93-րդ տեղը 131 երկրների մեջ: Նախորդ տարի մեր երկիրը 82-րդն էր, բայց 125 երկրների մեջ: Այս տարի ուսումնասիրության մեջ ընդգրկվել են վեց նոր երկրներ (Լիբիա, Սիրիա, Սաուդյան Արաբիա, Օման, Ուզբեկստան, Պուերտո Ռիկո), իսկ Սերբիան եւ Չեռնոգորիան ներկայացված են որպես առանձին երկրներ: ՀՄՑ ցուցիչով առաջին երեք տեղերը զբաղեցնում են ԱՄՆ-ն, Շվեյցարիան, Դանիան: Այնուհետեւ գալիս են Շվեդիան, Գերմանիան, Ֆինլանդիան, Սինգապուրը, Ճապոնիան, Մեծ Բրիտանիան եւ Նիդերլանդները:

Վերոնշյալ՝ ՀՄՑ ցուցիչը, ինչպես տեղեկանում ենք «Տնտեսություն եւ արժեքներ» կենտրոնի հաղորդագրությունից, ներառում է 110 գործոններ, որոնք խմբավորվում են 12 հիմնական ուղղություններով: Վերոնշյալ ուղղություններից Հայաստանը լավ դիրքեր ունի մակրոտնտեսական կայունության առումով՝ 57-րդ տեղ, որը պայմանավորված է ցածր գնաճով եւ ՀՆԱ նկատմամբ փոքր պետական պարտքով: Մեր երկրին ավելի բարձր՝ 40-րդ տեղն է զբաղեցնում աշխատուժի շուկայի արդյունավետության առումով, մասնավորապես գործատու-աշխատող հարաբերությունների ազատականությամբ եւ ճկունությամբ: Սակայն նշվում է, որ Հայաստանը չափազանց ցածր ցուցանիշ ունի մտավոր կարողությունների եւ տաղանդի օգտագործման առումով:

Ավելի ցածր են Հայաստանի դիրքերն այնպիսի ցուցիչների մասով, ինչպիսիք են «գործարարության կատարելագործումը»՝ 115-րդ տեղ, «շուկայի չափը»՝ 111-րդ տեղ, «ֆինանսական շուկայի կատարելագործումը»՝ 110-րդ տեղ, «ապրանքների շուկայի արդյունավետությունը» եւ «տեխնոլոգիական պատրաստվածությունը»՝ 104-րդ տեղեր:

Ինչ վերաբերում է մյուս՝ գործարար մրցունակության (ԳՄՑ) ցուցիչին, ապա այստեղ նույնպես, նախորդ տարվա համեմատ, Հայաստանը զիջել է դիրքերը՝ զբաղեցնելով 108-րդ տեղը 127 երկրների մեջ, նախորդ տարվա 91-րդ տեղի փոխարեն: Այս ցուցանիշից արված հետեւությունն այն է, որ մակրոտնտեսական կայուն միջավայրի առկայությամբ, ավելի կենսական նշանակություն են ստանում երկրի գործարար միջավայրի բարելավումը եւ գործարարության կատարելագործումը: Մասնավորապես Հայաստանի մրցունակության զարգացման հիմնական խոչընդոտներն են համարվում գործարար ռազմավարությունների եւ գործառույթների ցածր մակարդակն ու պարզունակությունը, մասնավոր հաստատությունների թերզարգացածությունը, ֆինանսական թույլ շուկան, փոքր ներքին շուկան եւ անբարեխիղճ մրցակցությունն այդ շուկայում, վարչարարական բարդությունները, դատական համակարգի անբավարար անկախությունն ու հովանավորչությունը, մասնագետների վերապատրաստման անբավարար համակարգերը, նորարարության ցածր մակարդակը եւ այլն:

Ի դեպ, առաջին անգամ Համաշխարհային տնտեսական ֆորումը մրցունակության զեկույցը հրապարակել է 1979-ին, իսկ Հայաստանն այդ զեկույցում ընդգրկվել է վերջին երեք տարիներին միայն:

Ի՞նչ կարելի է ասել այս զեկույցի՝ Հայաստանին վերաբերող մասի կապակցությամբ: Այն պարզորոշ ցույց է տալիս այն ուղղություններն ու ռեսուրսները, որոնք մեր երկրում լավ չեն օգտագործվում եւ որոնք լավ օգտագործվելու պարագայում բավականին լուրջ արդյունքներ կտան մեր երկրի մրցունակության բարձրացման առումով: Այսինքն, այս օրերին հերթական անգամ երկրի առաջին նախագահի հրապարակ նետած այն թեզը, ըստ որի Հայաստանը չունի երկարաժամկետ ռեսուրսներ տարածաշրջանում, մասնավորապես հարեւան Ադրբեջանի հետ մրցակցությանը դիմանալու համար, բացարձակապես չի համապատասխանում իրականությանը: Պարզապես սա հերթական «օդը» պետք է լինի կառավարության «ականջին», որպեսզի քաղաքական կամք դրսեւորի եւ գործնական քայլեր ձեռնարկի չօգտագործված հնարավորություններն օգտագործելու եւ մեր երկրի մրցունակությունը բարձրացնելու ուղղությամբ:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Երեւան-Լոնդոն չվերթն այսուհետեւ իրականացնելու է bmi ընկերությունը

Խոստանալով արտոնյալ պայմաններ եւ ճկուն գնային համակարգ

«bmi-ի մուտքը հայկական շուկա լայն հնարավորություններ կստեղծի հայ ուղեւորների համար», երեկ «Զվարթնոց» օդանավակայանում bmi բրիտանական ավիաընկերության իրականացրած Երեւան-Լոնդոն առաջին չվերթի ժամանակ հայտարարեց Հայաստանում bmi-ի կոմերցիոն տնօրեն **Սիմոն Ավագյանը:** Մեծ Բրիտանիայում մեծությամբ երկրորդ ավիաընկերությունը՝ bmi-ն վերջերս գնել է «Բրիթիշ էրուեյզ» ընկերության գործընկեր «Բիմեդ» ավիաընկերությունն ու այսուհետեւ հիշյալ ընկերության փոխարեն Երեւան-Լոնդոն չվերթն ինքն է իրականացնելու: Սիմոն Ավագյանի խոսքով, նույն հաճախականությամբ՝ շաբաթը 4 անգամ, Երեւան-Լոնդոն չվերթերը կիրականացվեն bmi-ի դրոշի տակ, նրա ստանդարտներով, անձնակազմով եւ օդանավերով:

«Զվարթնոց» օդանավակայանում bmi-ի տեղակայված գրասենյակում երեկ բրիտանական ավիաընկերության աշխատակիցները նշում էին իրենց ընկերության նորամուտը: Երեկվա անդրանիկ չվերթով Երեւանից Մոսկվա մեկնեցին 80 ուղեւորներ:

«Բրիթիշ էրուեյզ» ընկերության համեմատ bmi-ի հայաստանյան տնօրենությունը խոստանում է առավել արտոնյալ պայմաններ ստեղծել, տարատեսակ անակնկալներ մատուցել, մինչեւ անգամ գնային ճկուն համակարգ ներդնել, արդյունքները հայ ուղեւորներն առաջիկայում կտեսնեն: «Ըստ էության, ամենամեծ առավելությունն այն է, որ bmi-ն աշխարհի ամենամեծ ավիաընկերությունների միավորման ալյանսի անդամ է: Սա թույլ է տալիս ավելացնել համակցումները, տարանցիկ թռիչքները Լոնդոնից դեպի աշխարհի բոլոր ուղղություններ՝ դրանով ստեղծելով ավելի լայն հնարավորություններ հայ ուղեւորների համար աշխարհի որեւէ կետ թռնելու առումով», ասաց Սիմոն Ավագյանը: Նա ընդգծեց, որ bmi-ն չվերթեր է կատարելու «Զվարթնոց» օդանավակայանից Լոնդոնի «Հիթրոու» օդանավակայանի առաջին տերմինալ, ի տարբերություն նախորդ ավիաընկերության, որը թռիչքն իրականացնում էր «Հիթրոու»-ի 4-րդ տերմինալ. «Առաջին տերմինալն ավելի կհեշտացնի հայ ուղեւորների տրանսֆերային անցումը հաջորդ չվերթերի, որովհետեւ նրա ներքին դիրքն ու ծառայությունները 4-րդ տերմինալի համեմատ անհամեմատ լավն են»:

«Որոշակի լավացումներ կան ներինքնաթիռային զվարճանքների, անձնական հեռուստաէկրանների, տեսախաղերի օգտագործման, բիզնես կարգի սպասարկման ստանդարտների հետ կապված: Հայ ուղեւորները դեռ ականատես կլինեն էլ ավելի ցածր գների կիրառման, արտոնյալ պայմաններից օգտվելու հնարավորությանը: Նոր անվան հետ կապված կլինեն հետաքրքրական փրոմոշըններ, արտոնյալ պայմաններ հաճախակի թռչող ուղեւորների համար, ինչպես նաեւ արժեքավոր նվերներ», ասաց Սիմոն Ավագյանը:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

Նախնական հայացք թեկնածուների փաստացի սկսած ընտրարշավներին

1-ին էջից

Լ. Տեր-Պետրոսյանի ընտրարշավն, ըստ մեզ, հավանաբար բաղկացած է լինելու մի քանի փուլից: Առաջին փուլը, մեր կարծիքով, սեպտեմբերի 21-ից մինչեւ հոկտեմբերի 26-ը ժամանակահատվածն էր: Այս փուլի նպատակն էր ստեղծել տեղեկատվական գերազանց առիթներ՝ դրանք ճշտորեն կանոնակարգելով հերթական եւ ժամանակագրական առումով (սեպտեմբերի 21-ի ելույթ, հանդիպում ՀՅԴ-ի հետ, այց ԼՂՀ, համակիրների ձերբակալումից «ազատում»): Շնորհիվ այս առիթների այս թեկնածուին հաջողվեց ամրապնդվել լրատվադաշտի «կենտրոնում» եւ էլեկտորատի մոտ մեծացնել իր ինքնաառաջադրման նկատմամբ ստեղծված հետաքրքրությունը, ինչը եւ իրականացրեց հոկտեմբերի 26-ի հանրահավաքին:

Երկրորդ փուլը «սկսվեց» հանրահավաքով, որի ժամանակ, շնորհիվ Լ. Տեր-Պետրոսյանի՝ ավելի շուտ գիտավերլուծական ելույթի, վերջինիս ընտրարշավի կազմակերպիչները կատարեցին այս թեկնածուին համապատասխանող «ամենախելոք» նոմինացիոն կերպարի ձեւավորման առաջին քայլը: Ենթադրում ենք, որ հոկտեմբերի 26-ի հանրահավաքին հաջորդող ժամանակահատվածում այս նոմինացիան ավելի ու ավելի ընդգծված տեսք կստանա: Ի դեպ, այս թեկնածուն ի հաշիվ այլ օժանդակ նոմինացիաների կարող է նույնիսկ ընդարձակել իր կերպարը: Միաժամանակ, շնորհիվ իշխանությունների կողմից նրա նկատմամբ իրականացվող «խիստ նուրբ» քաղաքականության, Լ. Տեր-Պետրոսյանը հնարավորություն է ստանում «աշխատեցնելու» նաեւ ընտրական բացասական կամպանիա (երբ նրա դեմ շատ են գրում), որի գրագետ իրականացումն էլ ավելի կմեծացնի նրա էլեկտորալ բազան: Այսպիսով, կարող ենք փաստել, որ առաջին նախագահը սեպտեմբերի 21-ից հետո ընկած ժամանակահատվածը արդյունավետ է օգտագործել:

բ) **Ս. Սարգսյան:** Հաշվի առնելով այս թեկնածուի անձնային հատկանիշները եւ անցած կյանքի ուղին, նրա ընտրարշավի ռազմավարության հիմքում պետք է որ դրված լիներ անձնային-նոմինացիոն կողմնորոշմամբ ընտրողներին «գրավելու» քաղաքականությունը, մասնավորապես իրեն համապատասխանող «ամենաուժեղ» նոմինացիոն կերպարի «խաղարկումը», ինչպես նաեւ մի քանի այլ օժանդակ նոմինացիաների կիրառումը: Սակայն, ինչպես ցույց է տալիս սեպտեմբերի 21-ից հետո անցած ժամանակահատվածը, այս թեկնածուն «աշխատեցնում» է «վարչական մոտեցում» եւ «գովազդային մոտեցում» մոդելների ոչ լավագույն տարբերակները:

«Վարչական մոտեցում» մոդելը դրսեւորվում է 3 ձեւով. 1) վարչական ուղղակի ճնշում ընտրողների վրա՝ ահաբեկում, կաշառում, քվեարկության արդյունքների խեղաթյուրում եւ այլն, 2) հնարավոր բոլոր միջոցներով մրցակիցների նկատմամբ ճնշումների իրականացում՝ տեղեկատվական շրջափակում, հարկային հետապնդում եւ այլն, 3) սեփական ընտրարշավի առավել արդյունավետ իրականացման նպատակով վարչական ռեսուրսի կիրառում: Առաջին 2-ը միանշանակ դասվում են «կեղտոտ» տեխնոլոգիաների շարքին, 3-ը՝ «գորշ» տեխնոլոգիայի:

Ս. Սարգսյանը սեպտեմբերի 21-ից հետո, ինչպես նկատում ենք, «աշխատեցնում» է այս մոդելի ոչ ցանկալի տարբերակը, [illegible] նախագահին: Փաստորեն, կարող ենք արձանագրել, որ Ս. Սարգսյանը արդյունավետ չի օգտագործել սեպտեմբերի 21-ից մինչ օրս ընկած ժամանակահատվածը: Այս եւ մի քանի այլ կոպիտ սխալները չուղղելու դեպքում կլինենք Ս. Սարգսյանի ընտրարշավի անհաջողության ականատեսը:

գ) **Վ. Հովհաննիսյան:** Ըստ մեզ, այս թեկնածուն եւս պետք է փորձեր գրավել «ամենաուժեղ» նոմինացիոն կերպարի էլեկտորալ բազան (նա ունի այս նոմինացիային բնորոշ տարրեր): Սակայն, մեր կարծիքով, թեկնածուն ընտրել է ոչ ճիշտ ռազմավարություն, վերջինս ոչ միայն չի ձեւավորում համարժեք կերպար, այլեւ կատարում է իր անձի եւ ՀՅԴ-ի «նույնականացում»: Այս պատճառով հնարավոր է, որ թեկնածուն ընտրությունների ժամանակ ստանա միայն ՀՅԴ կողմնակիցների ձայները, այսինքն՝ սա կսահմանափակի թեկնածուի հնարավոր նոմինացիոն կերպարի էլեկտորալ բազան: Դաշնակցական լինելը, լավագույն դեպքում, կարող է ընդարձակել նրա նոմինացիան, բայց ոչ երբեք հանդիսանալ նոմինացիայի հիմքը: Բացի վերոնշյալից, այս թեկնածուն չի կարողանում որպես տեղեկատվական առիթ օգտագործել ՀՅԴ կառույցներում իր կողմից իրականացվող ընտրապայքարը: Ռազմավարությունն արմատապես չփոխելու դեպքում թեկնածուն կհանդիպի անհաջողության (մի քանի պատճառներով չենք անդրադառնում **Ա. Ռուստամյանի** թեկնածությանը):

դ) **Ա. Բաղդասարյան:** Ըստ մեզ, այս խմբի առավել պասիվ թեկնածուն է: Բացարձակապես չի աշխատում իր կերպարի ձեւավորման վրա: Այս թեկնածուն լավագույնս կարող էր «խաղարկել» «ճշմարտության պատճառով տուժած» նոմինացիոն կերպարը: Սեպտեմբերի 21-ից մինչ օրս նա որեւէ էական առաջընթաց չի գրանցել:

2) «Թույլ» խումբ: **Ռ. Թովմասյան, Վ. Մանուկյան, Ա. Կարապետյան** եւ այլն: Այս թեկնածուները չունեն ցանցային կառույց, անցած ժամանակահատվածում այդպես էլ չկարողացան ձեւավորել ընդգծված նոմինացիոն կերպար եւ, բնականաբար, չեն կարողանալու տիրել ՀՀ էլեկտորալ բազաներից որեւէ մեկին: Վերոնշյալ հանգամանքները ենթադրել են տալիս, որ սույն թեկնածուները չեն կարող ակնկալել քվեարկության՝ իրենց համար ցանկալի բարձր արդյունք: Ընտրարշավները լուսաբանող գրականության մեջ այս կարգի թեկնածուներին անվանում են ֆոնային՝ ընտրապայքարը «գեղեցկացնող»:

Առայժմ այսքանը:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԱԼՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ԺԴ տարի

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
ֆաքս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com
www.azg.am

Գլխավոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՀԱԿՈԲՅԱՆ / հեռ. 529221

Հաշվապահություն (գովազդ) / հեռ. 582960

Լրագրողների սենյակ / հեռ. 581841

Համակարգչ. ծառայություն / հեռ. 582483

Շուրջօրեայ լրահավաք ծառայություն / հեռ. 529353

Համակարգչային ձեւավորումը
«Ազգ» թերթի

Թերթի նյութերի ամբողջական թե մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսությամբ առանց խմբագրության գրավոր համաձայնության խստիվ արգելվում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրավունքի մասին օրենքի:
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում:
Գ տառով հոդվածները գովազդային են, որոնց բովանդակության համար խմբագրությունը պատասխանատվություն չի կրում:

"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 0010

ԱԶԳ **Անդրադարձ**

«Հիմա պետք է համեմատենք՝ ինչ վիճակ ենք ունեցել 97-ին, ինչ վիճակում ենք այսօր»

Հայտարարեց նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը

«Ցավալի է, որ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը չարությամբ լցված է փորձում վերադառնալ քաղաքականություն, եւ այդ չարությունը ժամանակի գործոնից է որոշվում: Բովանդակության վերաբերյալ ամբողջ միտքը հետեւյալն էր, որ մեր ժամանակ լավ էր, հիմա վատ է: Կարծում եմ, ժողովուրդը լավ հիշում է կյանքի որակը 94-ին, բայց կա շատ պարզ տարբերակ՝ ով ինչպես է աշխատում կյանքում պաշտոն ստանձնելու պահին եւ ինչ վիճակ է եղել պաշտոնը հանձնելու պահին: Դա գործարանի տնօրենին է վերաբերում, ե՛ւ ֆերմերային տնտեսության ղեկավարին, ե՛ւ նախագահին, ե՛ւ իշխող կուսակցությանը: ՀՀՇ-ն իշխանություն ստացավ 90-ի օգոստոսին. Հայաստանը եղել է Սովետական Միության ամենալավ արդյունաբերական հանրապետություններից մեկը, ունեցել է զարգացած գյուղատնտեսություն, իսկ 3-4 տարիների ընթացքում դարձել է ամենաաղքատ երկրներից մեկը: Իհարկե, պարզ է, որ Սովետական Միության փլուզման հետ որոշակի կորուստներ պետք է լինեին եւ բնականոն այդ կորուստների ծավալը՝ 20 տոկոսից ոչ ավելի, առաջին երկու տարվա համար: Հետագայում այդ կորուստները պետք է լրացվեին նոր ծրագրերով, նոր ներդրումային մոտեցումներ որդեգրելով: Այդպես եղավ Բելառուսում, մասամբ Ուկրաինայում: Հայաստանում ուղղակի մի քանի տարվա ընթացքում ավերվեց ամբողջ արդյունաբերությունը: 1998-ին ինձ հանձնել են ավերված տնտեսություն ունեցող երկիր, միջազգային կառույցների կողմից Հայաստանը դասվում էր ամենաաղքատ երկրների շարքում: Հիմա պետք է համեմատենք՝ ինչ վիճակ ենք ունեցել 97-ին, ինչ վիճակում ենք այսօր, երբ այսօրվա բյուջեն նույնն է, մի քիչ ավելի մեծ, քան այն ժամանակվա համախառն ներքին արդյունքը: Կարծում եմ, տնտեսության մասին պետք է խոսեն մարդիկ, որոնք մի քիչ հասկանում են», երեկ Նորքի 7-րդ զանգվածում հրաձգության մանկապատանեկան մարզադպրոցի բացմանը՝ անդրադառնալով Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հոկտեմբերի 26-ի ելույթին, լրագրողներին ասաց նախագահ **Ռոբերտ Քոչարյանը**:

Հարցին, թե հնարավո՞ր համարո՞ւմ է մինչեւ նախագահական ընտրությունները ղարաբաղյան հիմնահարցի կարգավորումը, Հայաստանի նախագահը այսպես ձեւակերպեց իր պատասխանը. «Հնարավոր չեմ համարում, այն լավատեսությունը չեմ կիսում, որ այսօր միջնորդներն են արտահայտում: Թեկուզ, խոստովանենք, որ բանակցային գործընթացում որոշակի առաջընթաց կա: Պրոցեսը շարունակվում է՝ ե՛ւ դրականը կա, ե՛ւ բացասականը: Երբ նայենք քննարկվող նախագծին, թվում է, ինչ-որ ճանապարհ անցել ենք: Տեսնում ենք ինչ է կատարվում Ղարաբաղում, Ադրբեջանում եւ այն մարտատենչ արտահայտությունները ու մոտեցումները, որոնք հնչեցվում են ղեկավարության կողմից: Տպավորությունն այնպիսին է, որ այս երկու պրոցեսը իրար հետ կապ ուղղակի չունեն: Այդ պատճառով լավատեսության հիմքերը մեծ չեն: Սպառնալիքներ կան, եւ մեր քաղաքականության մեջ պետք է նշել նաեւ այդ սպառնալիքները»:

Նախագահ Քոչարյանը շնորհակալություն հայտնեց «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամին եւ նշեց, որ այդ ամենը բյուջետային գումարներից չի կառուցված: Մարզադպրոցը հնարավորություն է տալու առողջ ապրելակերպի զարգացմանը քաղաքի համար, ինչը նաեւ լուրջ ձեռքբերում է: Նախագահ Քոչարյանը հավելեց, որ պլանավորված է այդպիսի հրաձգարաններ կառուցել նաեւ մարզերում, առաջին հերթին Գյումրիում, Վանաձորում եւ այլ շրջաններում: Տուրիզմի զարգացման, ձմեռային մարզաձեւերի համար ծրագրեր են իրականացվում Ծաղկաձորում, ավարտական փուլում են 5-րդ ճոպանուղու շինարարական աշխատանքները, նախատեսվում է հաջորդ տարի կառուցել 6-րդը:

ՆԱԻՐԻ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

ՕՐԱԿԱՐԳ

Այսօր

- Ժամը 11.00-ին կառավարության շենքի մոտ տեղի կունենա «Հիդրոապարատներ» ԲԲԸ-ի բաժնետոմսերի սեփականատերերի բողոքի ցույցն ընդդեմ վերջին տարիներին իրականացվող ապօրինությունների:
- Ժամը 12.00-ին «Հայացք» ակումբում լրագրողների հետ կհանդիպի թուրքագետ Ռուբեն Սաֆրաստյանը:
- Նույն ժամին Ազգային գրադարանի կերպարվեստի եւ քարտեզագրության բաժնում կկազմակերպվի Գեւորգ Բաշինջաղյանի 150-ամյակին նվիրված ցուցահանդես:
- Մեկ ժամ անց՝ 13.00-ին Արամ Խաչատրյան համերգասրահում տեղի կունենա Երեւանյան 1-ին միջազգային փառատոնի շրջանակներում մամուլի ասուլիս:
- Նույն ժամին «Արմենիա» հյուրանոցի «Տրդատ 2-րդ» ասուլիս Գրանթ Թորնթոն Ամիո ընկերության 10-ամյակի կապակցությամբ:
- Ժամը 13.00-ին «Հայելի» ակումբում տեղի կունենա Դավթաշենի եւ Նոր-Մարաշի թաղապետների մամուլի ասուլիսը:
- Մեկ ժամ անց Ազգային գրադարանի դահլիճում տեղի կունենան հանդիպում գրող Ռուբեն Հովհաննիսյանի հետ եւ գրադարանի օրհներգի շնորհանդեսը:
- Ժամը 15.00-ին Գրողների միությունում՝ արձակագիր Վահրամ Թամարյանի ծննդյան 50-ամյակին նվիրված հուշ-երեկույթ եւ գրքի շնորհանդես:
- Երեկ **«Ազգի»** «Օրակարգ» բաժնում «Բնապահպանության նախարարը կազմակերպում է քննարկում» հաղորդագրության մեջ տեղ էր գտել ակամա սխալ, ինչի համար հայցում ենք մեր ընթերցողների ներողամտությունը: Հաղորդագրությունը մեզ փոխանցել էր «Նոյյան տապան» գործակալությունը:

Բարեփոխումներ գիտության...

1-ին էջից

Ընդհանուր ժողովի թեման մեր գիտության ոլորտի վերակառուցման եւ վերափոխման ընթացքի, Հայաստան-սփյուռք գիտական կապերի աշխուժացման հիմնահարցի (զեկուցող՝ ակադեմիայի նախագահ Ռադիկ Մարտիրոսյան), ակադեմիկոսների եւ թղթակից անդամների կանոնադրական պարտականությունների կատարման (զեկուցող՝ փոխնախագահ Յուրի Շուքուրյան), ակադեմիայի կանոնադրության նոր նախագիծը կազմող հանձնաժողովի ստեղծման (զեկուցող՝ ակադեմիկոս-քարտուղար Բաբկեն Հարությունյան) մասին էր:

Ռադիկ Մարտիրոսյանն իր ելույթում անդրադարձավ նաեւ պետբյուջեից գիտությանը հատկացվող սուղ միջոցներին, նշելով. «Թերֆինանսավորումն ունի իր բացասական ազդեցությունը: Նախկին խորհրդային տարածքում կամ Արեւելյան Եվրոպայի երկրներում դժվար է պատկերացնել մի այլ երկիր, որտեղ գիտության ֆինանսավորումը լինի ավելի քիչ, քան մերը: 2008-ին կկազմի մոտ 3,6 միլիարդ դրամ կամ մոտ 10 միլիոն դոլար, որը Արեւմուտքի մի խոշոր լաբորատորիայի ֆինանսավորում է: Միջին հաշվով մեր յուրաքանչյուր աշխատողին ընկնում է 1 միլիոն դրամ կամ 3,3 հազար դոլար: Մինչդեռ Գերմանիայում ու Ֆրանսիայում այդ թիվը կազմում է 110-120 հազար դոլար, այսինքն՝ 30-40 անգամ ավելի, քան մերը»:

Մեր գիտության վիճակը համարելով շատ ծանր ու բազում դժվարություններով լի, որոնց հաղթահարման համար անհրաժեշտ են փոփոխություններ, նա միաժամանակ փաստեց, որ կատարվում են միջազգային ճանաչման արժանացող գիտական լուրջ աշխատանքներ: Նա մեկ առ մեկ նշեց անցած տարվանից սկիզբ առած գիտության ոլորտի բարեփոխումների ծրագրով իրականացված փոփոխությունները՝ գիտական կադրերի թարմացում, հետազոտական կենտրոնների միացում, գիտաշխատողների աշխատավարձի բարձրացում, աշխատանքային պայմանների բարելավում եւ այլն:

Ժողովը հավանություն տվեց բարեփոխումների ընթացքին, միաժամանակ արձանագրելով դրանց շարունակականության անհրաժեշտությունը: Առաջիկայում առանձնահատուկ ուշադրություն կհատկացվի հետեւյալ հարցերի վրա՝ ակադեմիայի ինստիտուտների գիտական մշակումների ուղղվածության հստակեցում, տնտեսության տարբեր ճյուղերում գիտական արդյունքների կիրառում, գիտահետազոտական ինստիտուտների տեխնիկական վերազինում, ներուժի համախմբում, միջազգային համագործակցության ընդլայնում եւ այլն:

Ալեքսան Հարությունյանը բուրգի կազմում չէ

Եվ առհասարակ՝ Լ. Տեր-Պետրոսյանի դասդասումը չի ընդունում

Երեկ Ազգային ժողովի հանձնաժողովների նիստում հանրային հեռուստառադիոխորհրդի նախագահ **Ալեքսան Հարությունյանը** ներկայացրեց Հանրային հեռուստատեսության եւ ռադիոյի 2008-ի բյուջեն: Այն վերջին 5 տարվա մեջ փոփոխություններ չի կրել, այսինքն՝ պետական բյուջեից տրամադրվող գումարները մնացել են գրեթե անփոփոխ: Սակայն ավելի քան 10 տոկոս եկամուտների աճ է 2008-ին նախատեսվում՝ չհաշված նախագահական ընտրությունների քաղաքական գովազդից ստացված գումարները: «Բավարարված չեմ, բայց ըմբռնումով եմ մոտեցել բյուջեի հնարավորություններին, կփորձենք մեր խնդիրները լուծել կոմերցիոն եկամուտների հաշվին, որ նախատեսել ենք 2008 թվականի բյուջեում», ասաց խորհրդի նախագահը լրագրողների հետ զրույցում: Հանրային հեռուստաընկերությանը պետբյուջեից 2 միլիարդ 297 միլիոն դրամ հատկացվել է 2007-ին, եւ 2008-ին այս գումարից 1 մլն դրամից մի փոքր պակաս է նախատեսվում: 425 մլն դրամ պլանավորված են կոմերցիոն եկամուտները, իրականում կլինեն 500 մլն: Նորությունն այն է, որ հունվարի 1-ից արբանյակային հեռարձակման ցանցը կփոխվի, կհանվեն լատինամերիկյան բոլոր սերիալները. քանի որ այդ հեռարձակումը առավելապես սփյուռքի համար է՝ սփյուռքի մասին հաղորդումներով կփոխարինվեն: Սակայն լատինամերիկյան սերիալները Հանրայինի եթերից սովորական ցանցով եւս ամբողջովին կհանվեն. դա տեղի կունենա աստիճանաբար, մոտակա 2 տարվա ընթացքում՝ փոխարինվելով հայկական սերիալներով, դրա համար որակյալ ֆիլմաշարեր պետք է ստեղծվեն: Տեսնես ինչ որակի հայկական սերիալներ են ստեղծվելու ու հանկարծ դրանք ավելի վատը չլինե՞ն, քան լատինամերիկյաններն են:

Հանձնաժողովի նիստին ՀՅԴ-ից **Արծվիկ Մինասյանին** հետաքրքրում էր, թե արդյոք կա՞ եթերային քաղաքականության վերաբերյալ փաստաթուղթ, որով ի թիվս այլ խնդիրների, կկանոնակարգվի ԱԺ աշխատանքների լուսաբանումը Հանրայինի եթերով: Ա. Հարությունյանը նախ հիշեցրեց պայմանագրով ԱԺ աշխատանքները լուսաբանելու իրենց առաջարկը, ապա տեղյակ պահեց ոլորտը կանոնակարգող գլոբալ նախագծերի մասին, ըստ որոնց նախատեսվում է ունենալ մի քանի հանրային հեռուստաընկերություն՝ մշակութային, մանկական եւ այլն, իսկ այդ հեռուստաընկերություններից մեկը կարող է ամբողջովին ԱԺ աշխատանքը լուսաբանել: «Ժառանգությունից» Անահիտ Բախշյանի հարցին՝ գո՞հ է իր աշխատանքից խորհրդի նախագահը եւ ինչպե՞ս անել, որ հարկատուի հաշվին սնվող Հանրային հեռուստաընկերությունը բավարարի նույն հարկատուի տեղեկացված լինելու պահանջը, հնչեց Ա. Հարությունյանի այսպիսի պատասխանը. ինչպիսին պետական, քաղաքական մյուս ինստիտուտներն են, այնպիսին էլ Հանրային հեռուստաընկերությունն է, գոհ լինելու մասին էլ թվեր մեջբերեց, ըստ որոնց, հեռուստադիտողների 30 տոկոսը Հանրային հեռուստատեսություն է դիտում՝ լրատվությունը, մյուս հեռուստաընկերությունների դիտելիությունը բավական հետ է մնում:

Լրագրողներն առիթից օգտվեցին եւ քաղաքական բնույթի հարցեր ուղղեցին Ա. Հարությունյանին: Հարցերին մամուլի ակումբների ասուլիսները բոյկոտելու մասին:

«Ովքեր գտնվում են խորհրդարանում՝ ընդդիմություն են, թե իշխանություն, կամ ովքեր շատ մոտ են եղել պառլամենտ անցնելուն, կամ մասնակցել են ընտրություններին, այդ քաղաքական ուժերի ասուլիսները «Հայլուրով» մեկնաբանում ենք, թե չէ Հայաստանում 100 կուսակցություն կամ քաղաքական կազմակերպություն կա, Հ1-ը բոլորին լուսաբանելու հնարավորություն չունի... Երբ մեզ համար հետաքրքիր է եղել ասուլիս անցկացնող անձը կամ քաղաքական գործիչը՝ լուսաբանել ենք: Եվ մենք երբեք բոյկոտի կամ փակելու խնդիր չենք ունեցել: Եթե հիմա մոնիտորինգ անենք, կարող ենք տեսնել, թե քանի անգամ ենք լուսաբանել: Այս շաբաթ էլ է լուսաբանվել, այսօր էլ լուսաբանում ենք», ասաց նա, չնայած տողերիս հեղինակն այդպիսի բոյկոտ նկատել է՝ վարելով կուսակցության երկրորդ-երրորդ դեմքերի ասուլիսներ:

Անմիջապես էլ հարցրին հրահանգի գոյության մասին, ըստ որի, նախագահական ընտրությունների ժամանակ հեռուստաընկերությունները հնարավորինս քիչ են լուսաբանելու ընդդիմադիրներին. «Նախագահականից ես հրահանգող չունեմ, այսինքն՝ Հանրային հեռուստաընկերության մասով ես դա կարող եմ հերքել: Նախագահականից որեւէ պաշտոնյա որեւէ անգամ ինձ չի հրահանգել»:

Որքանո՞վ է հնարավոր համարում իշխանափոխությունը եւ հոկտեմբերի 27-ի գործի վերանայման դեպքում Ա. Հարությունյանի մասնակցությունը որպես վկայի:

«Ես միշտ պատրաստ եմ մասնակցելու քննչական գործողություններին, որոնք վերաբերում են հոկտեմբերի 27-ին, որովհետեւ ես լավ հասկանում եմ, որ դա մի ինչ-որ խարան է, որը հանիրավի եւ անմեղ տեղն ինձ վրա է դրվել: Ես նաեւ հասկանում եմ, որ ինչքան էլ փորձեն կանգնեմ եւ գոռամ՝ ես առնչություն չունեմ, էլի միշտ կհայտնվեն մարդիկ, որոնք հավատալով կամ չհավատալով՝ ինչ-որ կասկածներ կունենան: Այնպես որ ես այն ժամանակ էլ չեմ խուսափել՝ լինելով երկրի ամենաբարձր պաշտոնյաներից մեկը, մասնակցել եմ բոլոր քննչական գործողություններին, ապագայում նման խնդիրներ երբ առաջանան կամ թյուր հանգամանքներ լինեն, ես միշտ պատրաստ եմ, որովհետեւ դա միշտ իմ շահերից է բխում», ասաց նա:

«360 աստիճանի» ռեպորտաժը (լրագրողն այն հակաքարոզչություն անվանեց) իշխանական պատվե՞ր է, թե՞ «Հայլուրի» տեսակետը. «Իմ աշխատակիցներին պատվեր չկա եւ չի կարող լինել, երկրորդ՝ հակաքարոզչություն կարելի է ընկալել յուրաքանչյուր նյութ ոչ միայն մեզ մոտ, այլեւ մամուլի մնացած միջոցներում եւ լրատվության տարբեր միջոցներով: Ամեն լրագրող իրավունք ունի իր վերլուծությունները կատարելու, ինչպես կատարում են այլ լրատվամիջոցների լրագրողները, իսկ եթե ձեզ հետաքրքրում է կոնկրետ Տաթեւիկ Նալբանդյանի կարծիքը, խորհուրդ եմ տալիս նրա հետ հարցազրույց անել եւ նրա կարծիքը լսել այդ մասին»:

«Ազգի» հարցին, թե իշխանական բուրգը դասդասելիս Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը տվել է նաեւ Ալեքսան Հարությունյանի անունը, այդ մասին ինչ կասի, վերջինս պատասխանեց. «Ես համաձայն չեմ այն կառուցվածքին, որի մասին ասվեց, եթե իշխանությունն ինչ-որ բուրգեր ունի, դրանք մի փոքր այլ են, ինչ վերաբերում է ինձ, բոլոր այն անձինք, ովքեր մինչեւ 1998 թվականի Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականը եղել են մի թիմում եւ նրա հրաժարականից հետո հայտնվել են հակառակ թիմում, այսինքն՝ այդ թիմը կիսվել է 2 մասի, այդ մարդկանց նկատմամբ առաջին նախագահի վերաբերմունքում կա հասկանալի սուբյեկտիվ մոտեցում: Համենայն դեպս, որքան էլ ինձ համար հաճելի լինի, որ ինձ էլ են բուրգ համարում, ես ինձ բուրգ չեմ համարում», ասաց Ա. Հարությունյանը:

ՄԱՐԻՆԵ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Ստեփան Մալխասյանց

Ծննդյան 150, մահվան 60-ամյակների առթիվ

Բեղմնավոր բանասեր ու բառարանագիր, ակադեմիկոս Ստեփան Մալխասյանցը իր ապրած կյանքի 90 տարիներից 70-ը նվիրաբերել է հայագիտությանը: Գիտնականի անխոնջ գործունեությամբ ու մեծ եռանդով գրված իր բազմաթիվ հետազոտություններով, հոդվածներով, գրախոսություններով ու թարգմանություններով նա մեծապես նպաստել է հայ մշակույթի ու գիտության զարգացմանը: Իսկ նրա քառահատոր «Հայերեն բացատրական բառարանը» աննախադեպ երեւույթ է հայերենագիտության մեջ:

Ստեփան Սարգսի Մալխասյանցը ծնվել է 1857-ի հոկտեմբերի 25-ին Ախալցխա քաղաքում, դերձակի ընտանիքում: Ավարտելով տեղի ծխական դպրոցը, ուսումը շարունակել է Ախալցխայի ռուսական գավառական դպրոցում:

1874-ին խանդավառությամբ ընդունվում է Գեւորգյան նորաբաց ճեմարանը: 4 տարի սովորելուց հետո գործուղվում է Սանկտ Պետերբուրգ՝ բարձրագույն կրթություն ստանալու. այստեղ նա աշակերտում է Քերովբե Պատկանյանին, Մառին, Աղոնցին, Օրբելուն, Կուսիկյանին: 1889-ին ավարտում է համալսարանը՝ ստանալով գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան:

Հաջորդ տարի նա աշխատանքի է անցնում Թիֆլիսի Ներսիսյան դպրոցում, որտեղ աշխատել է 20 տարի, (1903-1906 թվերին եղել է տեսուչ): Այստեղ նա գրում է այս դպրոցի 75-ամյա գործունեության պատմությունը, ինչպես նաեւ մի քանի դասագրքեր ու շատ հոդվածներ: Եղել է Ժողովրդական (հետագայում՝ Ռամկավար ազատական) կուսակցության ղեկավար դեմքերից:

1910-1914 թվականներին Մալխասյանցը Թիֆլիսի Հովնանյան օրիորդաց դպրոցի տեսուչն էր, իսկ 1914-1915 ուսարում տեսչի պաշտոնով աշխատանքի է հրավիրվում Գեւորգյան ճեմարան, սակայն 1917-ին ճեմարանը փակվելու պատճառով նորից վերադառնում է Թիֆլիս ու տեսչի պաշտոնով աշխատանքի է անցնում Գայանյան վարժարանում:

1919-ին Մալխասյանցը վերջնականապես վերադառնում է Հայաստան. մեկ տարի պաշտոնավարում է Գյումրու նորաբաց առաջին համալսարանում, սակայն բացատրական բառարան կազմելու քարտագրական աշխատանքներն ավելի են հրապուրում ապագա բառարանագրին, եւ նա լրիվ նվիրվում է այդ մեծ գործին:

1940-ին Մալխասյանցին honoris causa (առանց դիսերտացիա պաշտպանելու) շնորհվում է գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճան, իսկ 1943-ին նա ընտրվել է Հայաստանի նորաբաց ակադեմիայի հիմնադիր կազմի անդամ:

Ակադեմիկոս Մալխասյանցը Սուրբ Էջմիածնի Մայր աթոռի հոգեւոր խորհրդի անդամ էր, ինչպես նաեւ «Էջմիածին» ամսագրի հիմնադիր անդամ՝ 1944-ից:

Ստ. Մալխասյանցը իր ժամանակի թերեւս ամենաբեղուն մտավորականներից էր. դեռեւս Էջմիածնում սովորելու տարիներից մինչեւ կյանքի վերջը նա թղթակցել է ժամանակի հայկական գրեթե բոլոր թերթերին ու ամսագրերին. նրա հոդվածների ու մենագրությունների թիվն անցնում է 200-ից: Ժամանակակիցների վկայությամբ՝ Մալխասյանցը շատ մեղմ էր, բնավորությամբ՝ բարի, շատ համեստ էր ու աշխատասեր, ինչպես գրում է պրոֆեսոր Ռուբեն Զարյանը՝ սրբի էր նման:

Հայագիտության բնագավառում Մալխասյանցը հիմնականում չորս կարեւոր ուղղություններով է զբաղվել՝ բանասիրություն, լեզվաբանություն, թարգմանություն, բառարանագրություն: Սրանց զուգահեռ նա նաեւ հայտնի լրագրող էր:

Մալխասյանցը լրագրողական մկրտությունն ստացել է «Արարատ» ամսագրի 1878-ի 4-րդ եւ 5-րդ համարներում տպագրված երկու ուշագրավ հոդվածներով. առաջինում գրում է Փարիզում ցուցադրված ամերիկացի գիտնական Թոմաս Էդիսոնի պատրաստած առաջին ձայնագրիչ ապարատի, իսկ երկրորդում՝ Փարիզի Սենայի ափին կազմակերպված հայկական ձեռագրերի ու հնատիպ գրքերի ցուցահանդեսի մասին, երկուսին էլ մասնակից է եղել հոդվածագիրը: Այնուհետեւ, 50 տարի շարունակ, մինչեւ 1919 թիվը՝ «Արարատի» փակման ժամանակ, նա եղել է այդ հանդեսի ակտիվ թղթակիցը: Դրանից հետո՝ «Էջմիածին» հանդեսի հրատարակման հենց առաջին համարից (1944-ի հունվար), Մալխասյանցը դարձավ նրա մշտական թղթակիցն ու երկրպագուն: Նա բազմաթիվ հոդվածներով հանդես է եկել նաեւ «Մշակ», «Հանդէս ամսօրեայ», «Մարտակոչ», ԳԱ «Տեղեկագիր» եւ այլ հանդեսներում ու տարբեր լրագրերում:

Պետք է հատուկ ընդգծել, որ Մալխասյանցի՝ մամուլում հրատարակված հոդվածները միայն տեղակատվական բնույթ չեն կրում. նրա հոդվածներն ավելի շատ տեսական եւ բանավիճային բնույթի են եւ շատ կարեւոր արժեք են ներկայացնում:

Բանասիրություն եւ թարգմանություն: Իր երկարամյա գիտական գործունեության ընթացքում անվանի բանասերը անդրադարձել է հայագիտական շատ կնճռոտ հարցերի, որոնց մի մասը արտացոլվել է նրա բազմաթիվ հոդվածներում, մի մասն էլ հրատարակվել է որպես մենագրություններ:

Դեռեւս Պետերբուրգում սովորելու տարիներին նա գիտական հասարակայնությանը ծանաչելի դարձավ իր առաջին լուրջ ուսումնասիրությամբ՝ Ստեփանոս Տարոնեցու (Ասողիկ) «Պատմութիւն տիեզերական»-ը գիտական բնագրով ու ծանո-

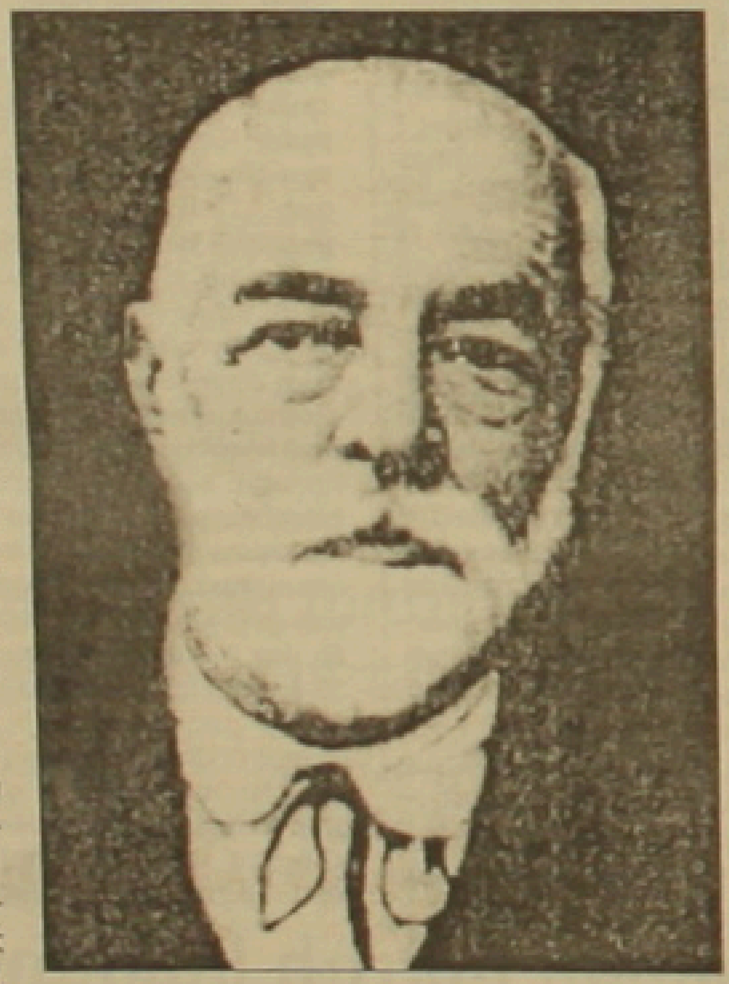

թագրություններով հրատարակելով (1885): Սրան հաջորդեցին Ղազար Փարպեցու «Պատմութիւն հայոց», «Թուղթ առ Վահան Մամիկոնեան», ապա՝ Սեբեոսի եւ Ամիրդովլաթ Ամասիացու աշխատությունները՝ ծանոթագրություններով ու մեկնաբանություններով: Շատ արժեքավոր են նրա «Գրիգոր Լուսավորիչ», «Մաշտոցի ծագման ժամանակը», «Երբ են հայերն ընդունել քրիստոնեությունը» «Խորենացու անձը եւ գործը» եւ ուրիշ արժեքավոր աշխատություններ:

Մալխասյանցը բարձր է գնահատվում նաեւ որպես հմուտ թարգմանիչ. մեծ արժեք ունեն հայ պատմիչների երկերի նրա աշխարհաբար թարգմանություններն ու ծանոթագրությունները: Նա աշխարհաբար թարգմանեց ու հազարավոր ընթերցողների սեփականությունը դարձրեց Մովսես Խորենացու եւ Փավստոս Բուզանդի «Հայոց պատմություն» աշխատությունները:

Մալխասյանցը բազմաթիվ թարգմանություններ է կատարել նաեւ օտար լեզուներից ու ռուսերենից, նաեւ՝ ռուսերեն: Դեռեւս 80-ական թվականներից նա թարգմանում էր Վիկտոր Հյուգոյի բանաստեղծություններից, որից հետո անցավ ավելի մեծ գործերի. թարգմանեց Վ. Շեքսպիրի «Լիր արքան», «Մակբեթը», Գ. Էբերսի «Մարդ եմ» գործերը, ապա ռուսերեն թարգմանեց Սիմեոն Երեւանցի կաթողիկոսի «Ջամբռը», ինչպես նաեւ Սեբեոսի «Հայոց պատմությունը», նաեւ ուրիշ գործեր:

Լեզվաբանություն: Չնայած հայ հին մատենագրության ու բանասիրական ուսումնասիրությունների բնագավառում ունեցած մեծ վաստակին, Մալխասյանցն ավելի շատ ճանաչված է որպես հմուտ լեզվաբան: Նա անդրադարձել է հին հայերենի, հայոց լեզվի պատմության, համեմատական քերականության, ինչպես նաեւ ժամանակակից հայերենի մի քանի կնճռոտ ու բանավիճային հարցերի: Նա իր ծանրակշիռ խոսքն է ասել հայոց լեզվի ցեղակցության, հայերենի տաղաչափության եւ բազմաթիվ այլ հարցերի վերաբերյալ: Նրա «Գրաբարի հոլովումը, խոնարհումը եւ նախդիրները» (Թիֆլիս, 1891 եւ 1910) եւ «Գրաբարի համաձայնությունը» (1892) գրաբարի հետագա ուսումնասիրողների համար ուղեցույց են դարձել: Ընդունելով նախալեզվի գոյությունը՝ Մալխասյանցը ընդունում է գրաբարից առաջ հայ բարբառների գոյության վարկածը:

Հայտնի է, որ 10-ական թվականներին բանավեճ ծավալվեց աշխարհաբարի հոլովների վերաբերյալ. բանավիճելով Մ. Աբեղյանի հետ՝ նա երկու հոդված գրեց՝ ի պաշտպանություն հայցական հոլովի («Հայցական հոլովը աշխարհաբարի մեջ» եւ «Ղարձյալ հայկական հոլովը») (Նոր դպրոց, 1908 եւ 1909): Նույն թվականներին հսկայական բանավեճ էր ծավալվել նաեւ հայերենի ուղղագրության վերաբերյալ, որի պարագլուխը նույնպես Մալխասյանցն էր, որը տարբեր պարբերականներում հանդես եկավ բազմաթիվ հոդվածներով՝ «Մեկ հնչյունին մեկ գիր» նշանաբանով: Բանավեճը տեւեց տասը տարուց ավելի, նա միշտ մնաց Մանուկ Աբեղյանին հակառակորդ:

Բառարանագիր: Իր բազմաբնույթ ու բազմաթիվ ուսումնասիրություններում Մալխասյանցին փառք ու պատիվ բերողը, նրա ստեղծագործությունների գլուխգործոցը քառահատոր «Հայերեն բացատրական բառարանն» է, որը դարերի պատմություն ունեցող հայ հարուստ բառարանագրության մեջ նախորդը չունեցող կոթողային աշխատություն է: Բառարանը, ըստ Մալխասյանցի, ազգի քաղաքակրթության վկայությունն է: Մինչեւ իր քառահատորը կազմելը նա բառարանագրության փորձ արդեն ուներ. դեռեւս Թիֆլիսում աշխատելու տարիներին նա մասնակցում էր ռուս-հայերեն իրաբանական առձեռն բառարանի կազմության աշխատանքներին, հեղինակակից է եղել նաեւ ռազմական, բժշկական, շինարարական, երկաթուղային, տնտեսագիտական եւ այլ մասնագիտական բառարանների կազմությանը:

Ճիշտ է, մինչեւ Մալխասյանցի քառահատորը հայ բառարանագրությունը հարուստ փորձ ուներ («Նոր Հայկազյան», Հ. Աճառյան, Ջախջախյան, Նորայր Բյուզանդացի), բայց նրանք ընդգրկուն չէին, մինչդեռ այս քառահատորը իր տեսակի մեջ առաջինն էր. ընդգրկում է գրաբարի, միջին հայերենի, նոր գրական լեզվի (արեւելահայ եւ արեւմտահայ տարբերակներով), հին ու նոր փոխառյալ, ինչպես նաեւ բարբառային շատ բառեր, չեն անտեսվել մինչեւ 1940-ը գործածված նորաբանությունները: 2380 տպագիր էջից բաղկացած քառահատորը մեր 1500 տարվա բառապաշարի ընդգրկումն է՝ 120 հազար բառահոդվածով եւ դարձվածային միավորներով: Բառերի քերականական նշումների ու բացատրությունների հետ միաժամանակ բերվում են տվյալ բառերի հոմանիշներն ու հականիշները՝ վկայված օրինակներով:

Ինչպես այս բառարանի համար հիմք հանդիսացան «Նոր Հայկազյանը» եւ եղած մյուս բառարանները, այնպես էլ այս քառահատորը հիմք հանդիսացավ իրենից հետո կազմված բառարանների (ԳԱ լեզվի ինստիտուտ, Էդ. Աղայան եւ մյուսները):

Երկար տարիների տքնաջան աշխատանքով ստեղծված Մալխասյանցի այս բառարանը լույս տեսավ Մեծ հայրենականի տարիներին եւ արժանացավ Խորհրդային Միության պետական մրցանակի: Հրատարակվել է Մելգոնյան հիմնադրամի միջոցներով: Երկրորդ տպագրությունը կայացավ Բեյրութում՝ 1955-56-ին, Սիմոն Սիմոնյանի «Սփիւռք» հրատարակչության կողմից:

Հայ բանասիրության եւ բառարանագրության պատմության մեջ իր գիտական բեղմնավոր գործունեությամբ Ստ. Մալխասյանցը կմնա իբրեւ հայագիտության անխոնջ մշակ ու հայ ժողովրդի հոգեւոր մշակույթի մեծ երախտավոր:

ԽԱՉԻԿ ԲԱԴԻԿՅԱՆ,
Բանասիրական գիտությունների
դոկտոր, պրոֆեսոր

50-ամեակ հայրենիքում սփիւռքահայ ուսանողների ընդունման

2007-ը 50-ամեակն է հայ ժողովուրդի արդի պատմութեան մէջ աննախադէպ երեւոյթի մը: Արդարեւ, 1957-ին, Խորհրդային Հայաստանի կառավարութեան որոշումով, մայր հայրենիքի բարձրագոյն ուսումնական հաստատութեանց դռները կը բացուէին նաեւ սփիւռքահայ ուսումնատենչ երիտասարդութեան առջեւ: Առաջին անգամ ըլլալով, հայորդիներ ոչ թէ օտար երկիրներ, այլ դէպի հայրենիք կը շտապէին ուսման իրենց ծարաւը յագեցնելու համար: Խորհրդային իշխանութեանց հետապնդած քաղաքական եւ քարոզչական նպատակներէն անդին, սփիւռք-հայրենիք կապերու ամրապնդման եւ հայապահպանումի ճիգերու արդիւնաւորման տեսակէտէ անկասկած խորապէս ազգային ծրագիր մըն էր, որ իրականութիւն կը դառնար, մանաւանդ նիւթական համեստ միջոցներ ունեցող հազարաւոր երիտասարդ- երիտասարդուհիներու համար:

Հայրենական բարձրագոյն կրթական հաստատութեանց շրջանաւարտներ յետագային ոչ միայն յաջողակ բժիշկներ, ճարտարապետներ, ճարտարագէտներ դարձան իրենց բնակած երկիրներուն մէջ, այլեւ՝ ուսուցիչներ, խմբագիրներ, բեմադրիչներ, երգարուեստի եւ պարարուեստի նուիրեալներ, բանաստեղծներ եւ ազգային ու հասարակական կեանքի գործուն մասնակիցներ գաղթաշխարհի մէջ:

Հայաստանի համալսարաններէն ներս սփիւռքահայ ուսանողներու ընդունման 50- ամեակը պէտք է նշուի արժանաւորապէս: Հայրենիքի հանդէպ երախտագիտութեան զգացումը եւ հայրենի ժողովուրդին վարձահատոյց ըլլալու ազնիւ մղումը պէտք է համակէ իւրաքանչիւր սփիւռքահայ շրջանաւարտի, ուր ալ գտնուի ան:

50-ամեակի առիթով խումբ մը սփիւռքահայ շրջանաւարտներ, օգտուելով Հայաստան այցելութեան պատեհութենէն, հոկտեմբեր ամսուն խորհրդակցական հանդիպում մը ունեցան Երեւանի մէջ, որուն ընթացքին որոշեցին նախաձեռնել 50-ամեակին նուիրուած ձեռնարկներու շարք մը եւ այդ նպատակով ստեղծեցին նախաձեռնող յանձնախումբ մը, որուն մաս կրնան կազմել Հայաստանի բարձրագոյն կրթական հաստատութեանց սփիւռքահայ բոլոր շրջանաւարտները անխտիր:

Շրջանաւարտներու համագաղութային կառոյցի մը ստեղծման շուրջ տեսակէտներ փոխանակելու, ինչպէս նաեւ ծրագիրներ յաջողցնելու նպատակով հանդիպման մասնակիցները այսու կոչ կ՚ուղղեն շրջանաւարտներուն իրենց առաջարկները ներկայացնել Լիբանանի Հայաստանի շրջանաւարտներու միութեան www.hayasdanavardner.com կայքէջին միջոցով, որ պիտի ծառայէ իբրեւ հանդիպման, խորհրդակցութեան եւ միտքերու փոխանակման ամբիոն՝ իրականացնելու համար հայաստանաւարտներու նպատակները՝ սփիւռք-հայրենիք կապերու հզօրացում եւ շրջանաւարտներու արդիւնաւէտ մասնակցութիւն հայրենաշինութեան սրբազան գործին:

Հայաստանի սփիւռքահայ
շրջանաւարտներու նախաձեռնող
խումբ

Ո՞վ է շահում հարեւան աշխարհաշրջանի իրադրության ապակայունացումից

Ռուսաստանում մեծ ուշադրությամբ են հետեւում թուրք-իրաքյան եւ, ավելի կոնկրետ, թուրք-քրդական պայթյունավի իրադարձություննեի զարգացմանը: Բնականաբար, այստեղ ամեն ինչ դիտվում է Ռուսաստանի շահերի տեսանկյունից: Եվ ԶԼՄ-ների շատ հրապարակումներում բնավ էլ չի թաքցվում, որ իրադրության ամեն մի սրում, ընդհուպ պատերազմը, միայն շահաբաժիններ կբերի Մոսկվային:

Իրաքը չի դիտվում որպես Թուրքիային համակշիռ պետություն, քանզի Բաղդադը չի վերահսկում ծայրամասերն ու առավել եւս Քրդաստանը: Այսինքն, թուրք-քրդական հակամարտության վրա կարող են ազդել միայն ամերիկացիները: Սակայն այստեղ ամեն ինչ միանշանակ չէ: Թուրքիան ԱՄՆ-ի մերձավոր դաշնակիցն է աշխարհաշրջանում եւ առհասարակ մուսուլմանական աշխարհում: Մյուս կողմից, քրդերն ամերիկացիների հիմնական հենարանն էին (հատկապես երկրի հյուսիսում) Սադդամ Հուսեյնին տապալելու գործողություններում: Կարելի է կարծել, թե յանկիներն ընկել են երկու կրակի մեջ: Բայց իրողությունն այն է, որ սկզբունքային հարցերում նրանք միշտ առաջնությունը տալիս են Թուրքիային: Ի վերջո, քրդերը, առավելագույնս ծառայելով ամերիկացիներին, այդպես էլ չստացան նրանց համաձայնությունը՝ ստեղծելու անկախ պետություն: Ի դեպ, ռուսական թերթերից մեկի համոզմամբ, նույն բախտին կարժանանա նաեւ հայկական բանաձեւը: Ներկա պարագայում դեմոկրատական մեծամասնությունը այդ հարցը բարձրացնում է Բուշին ու հանրապետական կուսակցությանը դժվարին կացության մեջ դնելու համար. ինչքան վատ, այնքան լավ իրենց համար զալիք նախագահական ընտրություններում: Եվ ամեն ինչ նույն ձեւով կմոռացվի, երբ դեմոկրատն անցնի գահին: «Քրդերի օրինակը, գրում է թերթերից մեկը, պետք է օրինակ ծառայի բոլոր նրանց համար, ովքեր միամտորեն հավատում են ամերիկացիների «ազնվությանը» եւ նրանց «ազատագրական առաքելությանը» աշխարհում: Իրականում ԱՄՆ-ը միշտ եւ ամենուրեք հետեւում է մի նպատակի՝ ամերիկյան վերահսկողություն սահմանել ողջ մոլորակի վրա եւ պաշտպանել միայն սեփական շահերը»:

Դառնանք, սակայն, Իրաքի իրադարձություններին: Ռազմական առումով թուրքերն ի վիճակի են ընկճելու քրդերին: Սակայն վերջիններս կարող են արժանի դիմադրություն ցույց տալ, եթե մի կողմ դնեն իրենց ներքին երկպառակությունները եւ միավորվեն ընդհանուր թշնամու դեմ: Այնժամ անխուսափելի կդառնան արյունահեղ ու տեւական մարտերը: Հավանական է, որ իրադրությունը վերահսկողությունից դուրս գա բուն Թուրքիայի քրդաբնակ տարածքներում: Եվ այդ պայմաններում, ռուսների կարծիքով, ամենաանախանձ վիճակում կհայտնվեն ամերիկացիները: Նրանք չեն կարող իրապես ազդել ո՛չ թուրքերի, ո՛չ քրդերի եւ ո՛չ էլ Իրաքի խամաճիկ կառավարության վրա: Իրաքի քայքայումը, որպես միասնական պետություն, իրողություն կդառնա:

Եվ ի՞նչ դեր է հատկացվում Ռուսաստանին այդ կացության մեջ: Խորհուրդ է տրվում սահմանել սոսկ դիտորդի դեր: Ամերիկացիները խայտառակ պարտություն են կրում Իրաքում եւ, հնարավոր է, անզորությունից հարված են հասցնում Իրանին ու էլ ավելի են բարդացնում իրենց վիճակն աշխարհաշրջանում: Ակնհայտ է ԱՄՆ-ի կատարյալ հեղինակազրկումը մուսուլմանական աշխարհում ընդհանրապես եւ արաբների շրջանում մասնավորապես: Որոշ ժամանակ գոնե «ամենագետ» ամերիկացիները դասեր չեն տա Ռուսաստանին դեմոկրատիայի, ազատության, մարդու իրավունքների եւ այդ կարգի «համամարդկային» այլ «արժեքների» մասին: Նավթը կհատի առասպելական թվացող «100 դոլարի» սահմանագիծը, լրացուցիչ եկամուտներ բերելով Ռուսաստանի պետական բյուջեին: Դժվար է ասել նաեւ, թե ինչ կշահի Թուրքիան, քանզի քրդերը ծայրահեղ դեպքում պարտիզանական-ահաբեկչական պայքար կծավալեն նրա դեմ: Անկարան առնվազն ստիպված կլինի մոռանալ Ռուսաստանի մուսուլմանաբնակ տարածքներում իր քայքայիչ (հոգուս անջատողականության) գործունեությունը: Ավելին, Ռուսաստանի համար հնարավորություն է ստեղծվում դառնալու հուսալի աշխարհաշրջանի ամենաառանցքային քաղաքական խաղացողներից մեկը, որի օգնությանը կդիմեն թե՛ ամերիկացիները, թե՛ թուրքերը, թե՛ արաբները:

Հայերիս մնում է խորապես խորհել մի հարցի շուրջը. իսկ ի՞նչ է տալիս մեզ հայկական բանաձեւը, որն ամերիկացի դեմոկրատներն օգտագործում են սոսկ իրավիճակը մեզ հարեւան տարածաշրջաններում ապակայունացնելու համար: Հերթական անգամ խաղալիք չե՞նք դառնա մեծ տերությունների ձեռքին: Թե՞ կարող ենք պատմության մեջ մտնել որպես տարօրինակ խայծ-ֆերզինանս նոր աշխարհամարտի համար:

ՌՈՒԲԵՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ
Մոսկվա

Սիրիան Լիբանանում դավադրություն կազմակերպելու որեւէ պատճառ չունի

Դա ընդամենը կհանգեցնի Դամասկոսի վրա գործադրվող միջազգային ճնշումների հետագա ուժեղացմանը

«Ազգը» նախորդ համարում «Դավադրություն Լիբանանում» վերնագրով անդրադարձել էր Լիբանանի խորհրդարանական մեծամասնության առաջնորդ Սաադ Հարիրիի հայտարարությանը, թե սիրիական հատուկ ծառայությունները դավադրություն են կազմակերպել՝ ցանկանալով սպանել երկրի վարչապետ Ֆուադ Սինիորային եւ իրեն:

Ելնելով Սինիորայի եւ կրտսեր Հարիրիի ընդգծված հակասիրիական դիրքորոշումից, կարելի է տրամաբանական համարել Սիրիային վերագրվող մահափորձը: Սակայն Սաադը Լիբանանի նախկին վարչապետ Ռաֆիկ Հարիրիի որդին է: 2005-ի փետրվարի 14-ին, երբ հայրը սպանվեց, նա շտապել էր սպանության մեջ մեղադրել Սիրիային: Մինչդեռ Ռաֆիկ Հարիրիի սպանությունը ստիպել էր Դամասկոսին Լիբանանից դուրս բերել սիրիական զորքերը: Օգտվելով դրանից, Իսրայելը կարողացել էր չհայտարարված պատերազմ սանձազերծել Լիբանանի դեմ, իսկ երկրի վարչապետ լինելը ամենեւին չէր խանգարել Ֆուադ Սինիորային, որ Հարավային Լիբանանը ռմբակոծելու պահանջով դիմի իսրայելական իշխանություններին, թե այնտեղ ամրապնդվել են «Հզբոլլահի» դիրքերը:

Հակալիբանանյան պատերազմի ավարտին, երբ լիբանանյան բանակը դիտորդի կարգավիճակով ընդամենը հետեւում էր, թե Իսրայելը ինչպես է ավերում երկիրը, անխնա սպանելով խաղաղ բնակիչներին, վարչապետ Սինիորան զինվորի համազգեստ կրող իսրայելցի մարդասպաններին արժանի հակահարված տալու համար Լիբանանի ժողովրդի երախտագիտությունն էր հայտնել «Հզբոլլահին»: Սակայն տեղի տալով միջազգային ուժերի պահանջներին, այնուհետեւ ջանք չէր խնայել երկրում մեկուսացնելու համար «Հզբոլլահի» գլխավորությամբ քաղաքական այն ուժերին, որոնք հերոսաբար դիմադրել էին իսրայելական ագրեսիային կամ աջակցել այդ դիմադրությանը: Սինիորայի այս մոտեցումը հատկապես նկատելի էր դարձել Լիբանանում ՄԱԿ-ի հովանու ներքո միջազգային խաղաղապահ ուժերի տեղակայումով:

Թեեւ խաղաղապահ ուժերը չեն համարձակվում «Հզբոլլահի» չեզոքացման գործողություններ իրականացնել երկրում, սակայն այս կազմակերպության եւ նրան հարող կուսակցությունների հեռացմամբ բեւեռացել է լիբանանյան հասարակությունը եւ երկիրը կանգնել մասնատման սպառնալիքի առջեւ: Այդ ընթացքում Լիբանանի վերահսկողությունը, բացառությամբ հարավային շրջանների, ամբողջովին անցել է միջազգային ուժերին: Խաղաղապահ ուժերի տեղակայման պայմաններում երկիրը ոչ միայն դադարել է արաբական աշխարհի մաս կազմել, այլեւ հակառակ «Հզբոլլահի» հեղինակության աճին, այնտեղ լիարժեք սպառվել են լիբանանյան բանակի եւ կառավարության դիրքերը, ինչը վարչապետ Սինիորային այլընտրանք չի թողել, քան այդ ուժերին ապավինելը:

Նույնը վերաբերում է նաեւ լիբանանյան խորհրդարանական մեծամասնության առաջնորդ Սաադ Հարիրիին: Հավաստալ սիրիական հատուկ ծառայությունների դավադրության վերաբերյալ կրտսեր Հարիրիի հայտարարությանը, նշանակում է տուրք տալ այն միջազգային ուժերի նկրտումներին, որոնց աջակցությանը վերջինիս հետ ապավինել է նաեւ վարչապետ Սինիորան: Քանի որ այդ ուժերի տեղակայումը բխում է Իսրայելի շահերից, իսկ վերջիններիս այդ շահերն են առաջնորդում, ուստի միջազգային ուժերին տուրք տալը ենթադրում է ընդառաջել նաեւ իսրայելական նկրտումներին:

Ռաֆիկ Հարիրիի սպանությունից հետո Լիբանանից հեռանալու հարկադրանքի տակ հայտնված Սիրիան Սաադի կամ Ֆուադ Սինիորայի դեմ դավադրություն կազմակերպելու որեւէ պատճառ չունի: Այդ դավադրությունն ամենեւին չի նպաստի սիրիական ներկայության վերականգնմանը, սակայն աննախադեպ կուժեղացնի միջազգային ճնշումները ինչպես ԱՄՆ-ի, այնպես էլ Իսրայելի ռազմական ներխուժման սպառնալիքի տակ գտնվող Սիրիայի վրա:

Այս ամենը հիմք է տալիս ենթադրելու, որ սիրիական հատուկ ծառայություններին վերագրվող դավադրությունն առաջին հերթին պետք է Լիբանանում Իսրայելի շահերով առաջնորդվող միջազգային ուժերին: Դավադրության կանխագուշակումներում եթե Սաադ Հարիրին չի ընդառաջում Իսրայելին, ուրեմն ապավինելու հարկադրանքի բերումով պետք է ընդառաջի իսրայելական շահերով առաջնորդվող միջազգային ուժերին: Սա նշանակում է, որ ինքը վերջնականապես համակերպվել է ժողովրդականությունը Լիբանանում խոպառ կորցնելու մտքին:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Բրիտանական թագուհու կրտսեր թոռը՝ իշխան Հարրին, կասկածվում է ոստիկանության մեջ: «Գարդիան» թերթը տեղեկացնում է, որ ոստիկանությունը Հարրիին եւ նրա ընկերոջը հարցաքննել է Նորֆոլկի կոմսությու-

Իշխան Հարրին կասկածվում է ոստիկանության մեջ

նում երկու մարգագետնային մկնաբազեների սպանության գործով: Ճուտակազգիների ընտանիքի այդ հազվագյուտ թռչունների որսը Մեծ Բրիտանիայում խստիվ արգելված է:

Կոմսության բնակիչներից մեկը ոստիկանությանը հայտարարել էր, որ հոկտեմբերի 24-ին ինքը երկու սպանված մկնաբազե է գտել թագավորական ընտանիքին պատկանող Սենդրինգհեմ կալվածքի մոտակայքում: Քննության ընթացքում պարզվել էր, որ այդ պահին Սենդրինգհեմում իշխան Հարրին եւ նրա հանգստացող ընկերը զբաղվել են որսորդությամբ:

Հարցաքննության փաստը հաստատել է նաեւ կրտսեր գահաժառանգի մամլո ծառայությունը, ընդգծելով, որ Հարրին հարցաքննության է ենթարկվել լոկ որպես վկա եւ ոչ թե կասկածյալ:

Նորֆոլկի ոստիկանությունում հրաժարվել են որեւէ մեկնաբանություն անել անօրինական որսի գործի առնչությամբ:

Մեծ Բրիտանիայի օրենքների համաձայն, որեւէ հազվագյուտ կենդանատեսակի կամ թռչնատեսակի ոչնչացումը պատժվում է մինչեւ 5 ամսվա բանտարկությամբ կամ 5000 ֆունտ ստեռլինգ տուգանքով: «Գարդիանի» տվյալներով, Անգլիայի տարածքում մնացել է ընդամենը 20 զույգ մարգագետնային մկնաբազե, որոնց մի մասն ապրում է Սենդրինգհեմին սահմանակից արգելոցում:

Սկսվեց ամերիկյան մազութի մատակարարումը ԿԺԴՀ-ին

Երեկ ԿԺԴՀ հասավ ամերիկյան մազութով բեռնված առաջին հեղուկանավը: Վառելիքը հատկացվում է հյուսիսկորեական միջուկային կայանքների ապամոնտաժման դիմաց: Այդ մասին հաղորդում է Կիոդո գործակալությունը, վկայակոչելով Փենյանի միջուկային ծրագրի շուրջը վարվող բազմակողմ բանակցությունների մասնակիցներին: 20 հազար տոննա մազութն առաջին խմբաքանակն է, որ կորեացիներն ԱՄՆ-ից ստանում են 2002-ից ի վեր: Այն ժամանակ Վաշինգտոնը խոստացել էր տնտեսական պատժամիջոցները, Փենյանին մեղադրելով ուրանի հարստացման գաղտնի ծրագրի իրականացման մեջ: 50 հազար տոննա կազմող ամերիկյան տնտեսական օգնության երկրորդ փուլը կիրականացվի մոտ ժամանակներս: Ավելի վաղ հյուսիսկորեացիները 50-հազարական տոննա վառելիք էին ստացել Հարավային Կորեայից եւ Չինաստանից: Այդ օգնությունը հատկացվել էր սեփական միջուկային օբյեկտների աշխատանքը դադարեցնելու եւ դրանք կնքելու ԿԺԴՀ խոստմանն ի պատասխան: Լրացուցիչ կարգով խոստացված 900 հազար տոննա վառելիքը ԿԺԴՀ-ին կմատակարարվի, հենց որ նա շարքից հանի իր երեք միջուկային օբյեկտները (ներառյալ 5 մեգավատանոց ռեակտորը) եւ գաղտնազերծի միջուկային մշակումների հետ կապված բոլոր ծրագրերը:

NASA-ն կհիմնի Լուսնի ինստիտուտ

Ամերիկյան NASA գործակալությունը հայտարարել է, որ հիմնելու է Լուսնի հետազոտման գիտական ինստիտուտ՝ NLSI: Այն կհամակարգի ԱՄՆ-ում աշխատող գիտնականների գործունեությունը 2020-ին դեպի Լուսին կատարվելիք գիտարշավներից առաջ: Ենթադրվում է, որ ինստիտուտը կգործի 2008-ի մարտից եւ կենթարկվի Կալիֆոռնիայի Մոֆեթ Ֆիլդս բնակավայրում գտնվող NASA-ի «Էյմս» հետազոտական կենտրոնին: NASA-ի թռիչքների գիտական վարչության ղեկավարի օգնական Ալան Սթերնը լրագրողներին հայտարարել է, որ «լուսնագիտությունը ներկայումս գործունեության ամենաառաջնային ձեւն է»: NASA-ի համակարգերի հետազոտման ղեկավարի օգնական Ռիկ Գիլբրեյթի կարծիքով, տվյալ նախաձեռնությունը նոր հրթիռների ու տիեզերանավերի մշակման հետ մեկտեղ «NASA-ին կօգնի հաջողությամբ անցնելու հետազոտությունների հաջորդ փուլին, որը վերաբերում է Լուսնի մակերեւույթի վրա անձնակազմերի ու բեռների իջեցմանը»:

ՄԱԿ-ը ԱՄՆ-ին հորդորում է վերջ դնել Կուբայի շրջափակմանը

ՄԱԿ-ի ընդհանուր ժողովը երեկ ԱՄՆ-ին կոչ է արել վերջ դնել արդեն 45 տարի Կուբայի նկատմամբ կիրառվող տնտեսական բեռնարգելքին:

Ֆրանսպրեսը նշում է, որ 1992-ից մինչեւ օրս ՄԱԿ-ի անդամ 192 պետությունները համանման բանաձեւ ընդունում են արդեն 16-րդ անգամ: Երեկվա բանաձեւն ընդունվել է 184 «կողմ» եւ 4 «ձեռնպահ» ձայներով:

«Կուբայի տնտեսական, առեւտրական եւ ֆինանսական շրջափակումը վերացնելու անհրաժեշտությունը» վերնագրված բանաձեւը բոլոր պետություններին հորդորում է «չընդունել եւ չկիրառել» նման բեռնարգելքներ, իսկ կիրառողներին կոչ է անում դրանից հրաժարվել «ՄԱԿ-ի կանոնադրության եւ միջազգային իրավունքի պահանջներին համապատասխան»:

Բանաձեւին դեմ են քվեարկել միայն ԱՄՆ-ը, Իսրայելը, Պալաուն եւ Մարշալի կղզիները:

Ֆիդել Կաստրոյին տապալելու նպատակով 1962-ին Կուբան զավթելու անհաջող փորձից հետո ԱՄՆ-ը կղզու նկատմամբ հաստատեց տնտեսական բեռնարգելք, որը հետագայում քանիցս խստացրեց, մասնավորապես 1966-ին ընդունելով Հելմս-Բարտոնի օրենքը եւ սահմանափակելով ամերիկացիների այցելությունները Կուբա:

ՄԱԿ-ի բանաձեւերը պարտադիր ուժ չունեն, բայց վկայում են Կուբայի շրջափակման կապակցությամբ աշխարհում աճող դժգոհությունը: Այսպես, նույն բանաձեւը 1992-ին ստացել էր 59 ձայն, 2004-ին՝ 179, 2006-ին՝ 183 ձայն:

Ուրախ ենք, որ ՀՀ կառավարությունը բարձր է գնահատում թատրոնի դերը

Երեկ խմբագրության հյուրն էր Բեյրութի (Լիբանան) ՀԲԸՄ-ՀԵԸ կենտրոնական վարչության անդամ, Վահրամ Փափազյանի անվան թատերախմբի ատենապետ Տրդատ Ավետիսյանը: «Ազգը» բազմիցս է անդրադարձել 48 տարվա կյանք ունեցող թատերախմբի գործունեությանը եւ այժմ էլ առիթը օգտագործելով փորձեցինք հարգարժան ատենապետից տեղեկանալ, թե ինչպիսի ծրագրեր ունեն առաջիկայում եւ որն է այս այցի նպատակը:

- Ամիսներ առաջ ՀՀ մշակույթի նախարարության կողմից ստացանք հրավեր մասնակցելու մեր շատ սիրելի Երվանդ Ղազանչյանի ու Գայա Նովենցի ծննդյան 70-ամյակի առիթով կազմակերպվող կառավարական հանդիսությանը: ՀԲԸՄ-ՀԵԸ կենտրոնական վարչության եւ Վահրամ Փափազյան թատերախմբի կողմից ողջույնի ուղերձ ու նվերներ հոբելյարներին հանձնելու համար որոշվեց որ ես՝ ատենապետս եւ վարչական մեր ընկերուհին՝ Մարո Թելվիզյանը ժամանենք Երեւան: Մեզ միացավ նաեւ թատերախմբի անդամ Մակի Վասիլյանը: Այն, ինչ տեսանք հանդիսության օրը, պարզապես սքանչելի էր ու տպավորիչ: Գ. Սունդուկյանի անվան պետ. ակադեմիական թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար Վահե Շահվերդյանի բեմականացված սցենարով հրաշալի միջոցառումը, ՀՀ կառավարության հատուկ վերաբերմունքը, վարչապետ Սերժ Սարգսյանի ջերմ ու բարձր գնահատանքի ուղերձը հաստատեց, որ թատրոնի նկատմամբ ուշադրություն, հոգատարություն ու նվիրում կա, որի համար արժե նրանց պարզապես բրավո ասել: Հետաքրքրական մի նկատառում եւս. այդ օրը ոչ միայն մեծարեցին Երվանդին ու Գայային, այլեւ ամբողջ թատրոնին:

- Պրն Տրդատ, Վ. Փափազյան թատերախումբը արդեն 8 տարի է համագործակցում է Հ. Պարոնյանի անվ. երաժշտական կոմեդիայի պետ. թատրոնի եւ նրա գեղարվեստական ղեկավար Երվանդ Ղազանչյանի հետ, ինչպե՞ս սկսվեց ձեր համագործակցությունը:

- Ճիշտ ութ տարի առաջ Բեյրութ հրավիրեցինք Երվանդ Ղազանչյանին եւ նա մեր թատրոնում բեմադրեց Թենիսի Ուիլյամսի «Վերջին կանգառը» պիեսը: Այդ օրվանից առ այսօր մեր թատերախումբը դարձել է Պարոնյան թատրոնի քույր թատրոնը եւ համագործակցությունը ընթանում է բարձր ու ամուր հիմքերի վրա: Այդ գործում մեծ է պարոն Երվանդի դերը եւ թույլ տվեք ասել, որ նա մեծ արվեստագետ է, մեծ մարդ է, բառիս բուն իմաստով, քանզի հենց նա ստեղծեց այն «ոսկե կամուրջը» սփյուռքի եւ հայրենիքի միջեւ՝ հայ մշակույթը, հայ թատրոնը զորացնող:

- Կարծեմ այդ այցի ընթացքում որոշվել է, թե ի՞նչ նոր պիես է բեմադրելու պրն Ղազանչյանը ձեր թատերախմբի հետ եկող տարի:

- Այո, որոշեցինք: Արթուր Միլլերի «Սալեմի վհուկները» պիեսն է: Հունվար ամսին պրն Ղազանչյանը երկու ամսով կգա Բեյրութ ու ըստ նախնական որոշման մարտի սկզբին կլինի պիեսի առաջնախաղը: Ասեմ, որ պրն Ղազանչյանը մեզանից պրծում չունի ու մինչեւ վերջ «պարտավոր է» իր սկսած գործը շարունակել: Երբ մենք արտաբերում ենք Փափազյան թատերախումբ բառը, առանց Ղազանչյանի չենք պատկերացնում եւ նույնն է այդ Պարոնյանի թատրոնի պարագայում՝ երկուսում նա միաձուլված է ցկյանս:

Թատերախումբը 1959-ին հիմնադրվեց 40-50 դերասաններով, որոնք ջանք ու եռանդ չէին խնայում թատերախումբը զորացնելու համար: Սակայն պատերազմի պատճառով ստիպված թատերախումբը ընդհատեց իր գործունեությունը: Իսկ 1990-ին Վ. Փափազյան թատերախումբը վերսկսեց իր աշխատանքները ու իր շուրջը համախմբեց երիտասարդ թատերասեր դերասանների: Փափազյանականները 2009-ին մեծ շուքով տոնելու են թատերախմբի հիմնադրման 50-ամյակը եւ արդեն սկսել են նախապատրաստական աշխատանքները ու այդ առիթով կհրատարակեն թատերախմբի անցած ուղու ամփոփագիրը:

- Պրն Ավետիսյան, այժմ էլ գործո՞ւմ է թատերախմբին կից դերասանական ստուդիան:

- Այո, գործում է, որը շատ կարեւոր դեր ունի: Արդեն մեկ ամիս է սկսել ենք դպրոցներում դասավանդել թատրոնի պատմություն, իսկ շաբաթ օրերին 2-3 ժամ տեւողությամբ կանցկացվի դերասանական արվեստի ուսուցողական դասեր, որից հետո լավագույնները կընտրվեն ու կընդգրկվեն թատերախմբում:

- Առաջիկայում ի՞նչ նպատակներ ունեք իրագործելիք:

- Ստեղծել երիտասարդական թատերախումբ:

- Պրն Ավետիսյան, ինչպե՞ս ընդունեցիք այն լուրը, որ Վ. Փափազյան թատերախումբն արժանացավ Թեքեյան մշակութային միության 2006 տարվա մրցանակին:

- Մեզ համար անակնկալ էր ու շատ ուրախացանք, որ լինելով Լիբանանի ամենականոնավոր գործող թատերախումբը, մենք մեր սկսած գործը սիրով ու նվիրումով ենք կատարում: Ահա այս առիթը օգտագործելով, ուզում եմ մեր ողջ թատերախմբի անունից շնորհակալություն ու գնահատանքի խոսքեր ասել Թեքեյան մշակութային միությանը իր ազգանվեր ու ազգապահպան գործի համար: Եվ մեր ուրախությունը կիսում ենք հատկապես մեր սիրելի Երվանդ Ղազանչյանի հետ, որին պարտական ենք մեր թատերախմբի վերելքի ու զարգացման համար:

- 2008-ին «Մեկ ազգ, մեկ մշակույթ» համահայկական փառատոնին մասնակցելո՞ւ եք:

- Եթե հրավեր լինի ու եթե Լիբանանում քաղաքական իրավիճակը չսրվի եւ ճանապարհները չփակվեն, անշուշտ կմասնակցենք: Սակայն կա մեկ շատ կարեւոր հարց, եթե հուլիս-օգոստոս ամիսներին լինի շատերը կմասնակցեն, քանի որ արձակուրդի ամիսներ են, իսկ մյուս ամիսներին հնարավոր չէ:

- Նախորդ ձեր այցից անցել է երեք տարի, ի՞նչ փոփոխություններ տեսաք:

- Առաջին հայացքից շատ ու շատ փոփոխություններ տեսանք, միաժամանակ նկատեցինք, որ ամեն ինչ շատ թանկացել է: Եթե այս ձեւով շարունակվի, կարծում եմ սփյուռքից շատ մարդիկ այլեւս չպիտի ուզեն Հայաստան գալ: Անձամբ ես նույնպես պիտի մտածեմ դրա շուրջ, որը խորհելու առիթ է տալիս:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Վերականգնվել է Հայաստանի 7 երգեհոններից մեկը

Հոկտեմբերի 23-ից 30-ը Կոմիտասի անվան կամերային երաժշտության տան բեմը ծածկված էր երգեհոնի 4 հազար շեփորներով՝ ասեղնաչափից մինչեւ 3 մետրանոց: Նորոգվում էր Հայաստանի 7 երգեհոններից մեկը: Այն կրկնօրինակն է 17-18-րդ դարերի երգեհոնի եւ նախատեսված է հենց բարոկկո ոճի երաժշտության կատարման համար: 1979 թվականին հոլանդական «Ֆլենտրոպ» ընկերության տեղադրած երգեհոնը եզակի էր ողջ խորհրդային տարածքում եւ բացառիկ հնչողությամբ՝ միակը մինչեւ 90-ականները, քանի որ ջեռուցման բացակայության հետեւանքով գործիքի վնասվածությունը համարվում էր անշտկելի: Բարեբախտաբար այդ կարծիքը սխալ էր՝ Գերմանիայից հրավիրված վերականգնող-մասնագետ Քրիստիան Վեգշայդերը տասնօրյա գիշեր-ցերեկ աշխատանքով առաջիկա 10 տարիների համար նորոգել է երգեհոնը: Փոխարենը վարպետը ոչինչ չի ստացել բացի երախտագիտության արտահայտությունից, որն առավել մեծ կլինի նոյեմբերի 1-ին Կամերային երաժշտության տանը երգեհոնի վերականգնման առթիվ կազմակերպված տոնական համերգից հետո: Համերգի մասնակիցներն են «Հովեր» երգչախումբը, երգչուհի Աննա Մայիլյանը, Արամ Թալալյանի ղեկավարությամբ՝ Նարեկացի նվագախումբը: Համերգին կարեւոր մասնակցություն ունի բրիտանացի երգեհոնահար Քրիստոֆեր Ստեմբրիջը: Նա այնպիսի ծրագիր է կազմել, որը հնարավորություն կտա ներկայացնելու Կոմիտասի անվան կամերային երաժշտության տան երգեհոնի հնչողության ամբողջականությունը:

Այս կապակցությամբ երեկ Կամերային երաժշտության տանը հրավիրված ասուլիսում փաստվեց, որ գործիքի նորոգումը իրականացվել է շնորհիվ Երեւանյան բարոկկո երաժշտության փառատոնի կազմակերպիչ Արամ Թալալյանի, նույն փառատոնի մասնակից բրիտանացի երգեհոնահար Քրիստոֆեր Ստեմբրիջի ջանքերով եւ ՀՀ մշակույթի նախարարության ֆինանսական աջակցությամբ: «Այլեւս անհամբեր չենք զգա հայտնի երգեհոնահարների Հայաստան հրավիրել, քանի որ գործիքը սարքին է, իսկ

Հայաստանի պարագայում արտերկրի երաժիշտները ֆինանսական հանգամանքին բավական մեղմ են մոտենում», կարծիք հայտնեց Արամ Թալալյանը, միաժամանակ ընդգծելով, որ սրտացավ մոտեցման դեպքում հնարավոր կլինի մյուս 6 երգեհոնների նորոգումն էլ իրականացնել, հատկապես որ գործիքով հետաքրքրվող երիտասարդ երաժիշտներ կան կոնսերվատորիայի ուսանողների շարքում, բայց տվյալ բուհի երգեհոնների վրա ուսուցանելը խստիվ արգելված է՝ գործիքների անդառնալի վնասվածության պատճառով:

«Հովեր»-ը որոնում է իր լինելու պատճառները»

«Հովեր» երգչախմբի համար 2007-ը հոբելյանական է: Երգչախումբը հիմնադրվել է 1992 թվականին: 10 տարի գործել առանց ֆինանսավորման: Կազմը 17 երգչից հասել է 24-ի, որոնցից 8-ը հենց սկզբից են երգչախմբում: Աշխատանքի ու հաջողությունների հետ միաժամանակ պատրաստվում է երգչախմբի նոր սերունդը, ինչն ըստ Սոնա Հովհաննիսյանի, շռայլություն է, քանի որ ապագան հստակված չէ: Այնուամենայնիվ երգչախմբի ստեղծագործական 15-ամյա գոյությունը բերել է որոշակի ճանաչում ու բնականաբար թեթեւացրել ֆինանսական դժվարությունները: Հոբելյանական տարում երգչախումբը 33 համերգ է ունեցել՝ բոլորը պատվիրված: Եկող տարվա համար էլ հրավերներ արդեն իսկ կան՝ քիչ չեն, բայց եւ ընտրված չեն. «Հովեր»-ն ամեն տարի իր լինելու պատճառները պետք է ցույց տա, իսկ դա բարդ, բայց սթափեցնող խնդիր է», այս բացատրությունը տվեց երգչախմբի գեղարվեստական ղեկավար Սոնա Հովհաննիսյանը: Իսկ 2007-ի համերգներից 12-ը Գերմանիայի մի քանի քաղաքներում են կայացել եւ արժանացել ոչ մեծաքանակ, բայց ընտիր ունկնդրի հիացմունքին. «Երգչախմբային երաժշտության օրրան համարվող Գերմանիայում համերգից հետո մի անգամ չէ որ ասացին՝ կկարոտենք ձեր երաժշտությանը», տեղեկացրեց Սոնա Հովհաննիսյանը, ընդգծելով, որ կոմիտասյան հարմոնիզացիան օտար ականջի համար էկզոտիկ է ու դասական: Հաջորդ հաջողությունը երգչախումբը մտադիր է արձանագրել նոյեմբերի 2-4-ը Լեհաստանում կայանալիք հոգեւոր քրիստոնեական «Լոգոս» 11-րդ փառատոնում, որտեղ «Հովեր»-ի արական կազմը ներկայացնելու է Կոմիտասի պատարագը: Ի դեպ, այն որպես CD տեղ է գտել հեղինակավոր ձայնադարաններում, իսկ այժմ Գերմանիայում թողարկվող CD-ում ներկայացվելու է Կոմիտասի աշխարհիկ 30 խմբերգ «Հովեր»-ի կատարմամբ: Սա կլրացնի ոչ շատ ստվար, բայց արժեքավոր CD-ների շարքը: Նոր գործեր կներկայացվեն նաեւ երգացանկում. «Ճանապարհորդություն» է կոչվելու Աննա Ազիզյանի երաժշտությամբ խմբերգային ներկայացումը, որ պատրաստում ենք եւ որում հանդիպելու են մի քանի հեքիաթների հերոսներ, առանցքային դերում կլինի «Փոքրիկ Իշխանը», տեղեկացրեց Սոնա Հովհաննիսյանը՝ ընդգծելով, որ երգչախումբը բազմաժանր է, փորձարարական:

ՆՈՒՆԵ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

«Տոնազանգը» Երեւանում

Հոկտեմբերի 30-ին Գրողների միությունում տեղի ունեցավ երեկույթ՝ նվիրված սփյուռքահայ արդի նշանավոր դեմքերից մեկի՝ պոլսահայ գրող Զարեհ Խրախունու 80-ամյա հոբելյանին: Երեկույթի ընթացքում տեղի ունեցավ նաեւ Խրախունու «Տոնազանգ» բանաստեղծությունների ժողովածուի շնորհանդեսը: Խրախունին «առարկայական խորհրդանշապաշտության» գրական շարժման անվիճելի առաջնորդն է: Իր ստեղծագործություններում ներկայացնում է հայ ժողովրդի պատմական ճակատագիրը, ազատության, փիլիսոփայության խոր ըմբռնումները, արտահայտում հոգում կուտակված ցավն ու կսկիծը: Նրա հատորները՝ «Ուղիներ», «Ազատագրություն», «Քար Հայաստանի», «Ծաղիկների պես», բազմաթիվ գրողների ու գրականագետների վկայությամբ, անցյալ դարասկզբի պոլսահայ բանաստեղծությունների ավանդույթների հավատարմության եւ հայոց նորօրյա վերուվարումների հետ համաչափ ընթացող ստեղծագործություններ են:

«Ստամբուլահայ գրականության լավագույն դեմքերից է: Իր երիտասարդ տարիում առաջիններից էր, որ մտածեց, թե ինչպես կարելի է արդի հայ գրականությունը դուրս հանել ավանդական շրջանակներից ու ավելի վեր բարձրացնել: «Տոնազանգը» բացառիկ ստեղծագործություն է: Խրախունին բանաստեղծ է բառիս ամբողջ իմաստով: Իր ստեղծագործություններով մեր ազգի համար մշակեց նոր ուղղություններ: Թեեւ ապրում է Ստամբուլում, սակայն, հոգով, սրտով ու մտքով ապրում է Հայաստանում», նշում է լիբանանահայ արձակագիր Արամ Սեփեթչյանը: «Պոլսահայ պոեզիայի վերջին մոհիկանն է: Իր գրականությամբ բերեց թարմություն, հայ քերթողական արվեստում հաստատեց իր ուրույն, բացառիկ տեղը: Վաթսուն տարվա գրական-ստեղծագործական կյանքում ստեղծել է մեծ ավանդ: Այսօր էլ իր ստեղծած գրական շարժման առաջատարն է», ավելացնում է Գրողների միության նախագահ Լեւոն Անանյանը: Գրական մեծ ու նշանակալից վաստակի համար Լ. Անանյանը Խրախունուն պարգեւատրեց Գրողների միության մեդալով: «Ֆրիդրիխ Նանսեն» հիմնադրամի նախագահ Ֆելիքս Բախչինյանը Խրախունուն պարգեւատրեց Ֆ. Նանսենի մեդալով:

Գրականագետ, «Սփյուռք» գիտաուսումնական կենտրոնի տնօրեն Սուրեն Դանիելյանը շատ է կարեւորում նմանատիպ գրական միջոցառումների նշանակությունը եւ խոստովանում, որ «Տոնազանգի» հրատարակումը կարեւոր իրադարձություն է թե՛ ընթերցասեր հասարակության, թե՛ գրականագետների համար:

ՀԱՍՄԻԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Էդուարդ Համբարձումյանն օլիմպիական ուղեգիր նվաճեց

Չիկագոյում ընթացող բռնցքամարտի աշխարհի առաջնությունում հայ բռնցքամարտիկներից առաջինն օլիմպիական ուղեգիր նվաճեց Էդուարդ Համբարձումյանը: Մինչեւ 64 կգ քաշային բռնցքամարտիկը հաջող անցկացրեց մենամարտը կորեացի Կվան Սո Պարկի հետ եւ մտնելով քառորդ եզրափակիչ՝ իրավունք ստացավ մասնակցելու հաջորդ տարի Պեկինում կայանալիք ամառային օլիմպիադային:

Առաջին ռաունդում հավասար պայքար ընթացավ, որի արդյունքում մրցավարները ոչ-ոքի (4-4) արձանագրեցին: 2-րդ ռաունդում արդեն հայ բռնցքամարտիկի առավելությունը զգալի էր (7-2): Երրորդ ռաունդում կորեացին մի փոքր առավելություն ստացավ (4-2), սակայն չորրորդ ռաունդը կրկին շահեց Համբարձումյանը (5-2): Այսպիսով, հաղթելով 18-12 հաշվով, Էդուարդ Համբարձումյանը կշարունակի պայքարն արդեն մեդալների համար: Հաջորդ մենամարտը հայ բռնցքամարտիկը կանցկացնի այսօր կեսգիշերին: Նրա մրցակիցը կլինի ճապոնացի Մասասուտգու Կավաչին, որը 21-18 հաշվով պարտության էր մատնել վրաց բռնցքամարտիկ Լեւան Գվամիխավային:

Ռինգ դուրս եկած մեր 2-րդ բռնցքամարտիկին՝ Ազատ Հովհաննիսյանին (57 կգ) չհաջողվեց հաղթել մրցակցին: Ամերիկացի Ռայնել Ուիլյամսը բոլոր առումներով գերազանցեց մեր մարզիկին: Նրա առավելությունը բացահայտ էր եւ արդեն 3-րդ ռաունդում մրցավարը դադարեցրեց մենամարտը: Քառորդ եզրափակիչում Ուիլյամսը նոյեմբերի 1-ին կմրցի Եվրոպայի չեմպիոն, ՌԴ կրկնակի չեմպիոն Ալբերտ Սելիմովի հետ: Բացի վերջինից, եւս չորս ռուսաստանցի բռնցքամարտիկներ՝ Սերգեյ Վոդոպյանովը (54 կգ), Գենադի Կովալյովը (64 կգ), Մատվեյ Կորոբովը (75 կգ) եւ Ռախիմ Չախկիեւը (91 կգ) օլիմպիական ուղեգրեր նվաճեցին: Առաջնության մեկնարկից առաջ ՌԴ հավաքականի գլխավոր մարզիչ Ալեքսանդր Լեբզյակը հայտարարել էր, որ թիմի նվազագույն խնդիրը քաշային բոլոր 11 կարգերում օլիմպիական ուղեգրեր նվաճելն է: Առայժմ ռուսաստանցի բռնցքամարտիկներն արդարացնում են սպասելիքները:

Հայ շախմատիստները բարելավեցին մրցաշարային իրավիճակը

Շախմատի Եվրոպայի թիմային առաջնության 3-րդ տուրում Հայաստանի տղամարդկանց հավաքականը 3-1 հաշվով հաղթեց Ավստրիայի ընտրանուն եւ որոշ չափով բարելավեց մրցաշարային վիճակը: Մեր թիմին հաղթական միավորներ պարգեւեցին 3-րդ եւ 4-րդ խաղատախտակներին հանդես եկած Գաբրիել Սարգսյանն ու Կարեն Ասրյանը, որոնք

պարտության մատնեցին համապատասխանաբար Մարտին Նոյբոյերին եւ Իլյա Բալինովին: Արոնյան-Ռագեր, Հակոբյան-Ասլաս պարտիաներն ավարտվեցին ոչ-ոքի: ՀՀ հավաքականը 3 տուրից հետո ունի 4 միավոր եւ վաստակած ընդհանուր 7,5 միավորով զբաղեցնում է 12-րդ տեղը: Մեր հավաքականում առայժմ բոլորից հաջող է խաղում Գաբրիել Սարգսյանը, որը 3 հնարավորից վաստակել է 2,5 միավոր: Մեր թիմին 2 միավոր է պարգեւել Կարեն Ասրյանը: Արոնյանը, Հակոբյանը եւ Լպուտյանը վաստակել են մեկական միավոր: Ընդ որում, Լպուտյանն անցկացրել է ընդամենը մեկ պարտիա, իսկ Արոնյանը մասնակցել է թիմի վերջին երկու մրցախաղերին:

Հայաստանի կանանց հավաքականը ոչ-ոքի (2-2) խաղաց Գերմանիայի ընտրանու հետ: Բոլոր պարտիաներն էլ արդյունավետ ելք ունեցան: Մեր թիմից հաղթանակներ տոնեցին Էլինա Դանիելյանն ու Լիլիթ Մկրտչյանը՝ պարտության մատնելով համապատասխանաբար Էլիզաբեթ Պյոտցին եւ Կետինո Կախիանիին: Իսկ ահա Սիրանուշ Անդրեասյանն ու Լիանա Աղաբեկյանը պարտություններ կրեցին համապատասխանաբար Մարտա Միչնայից ու Մելանի Օհմից: Մեր թիմը 3 տուրից հետո վաստակել է նույնքան միավոր (ընդհանուր միավորների քանակը՝ 6,5) եւ ընթանում է 15-րդ տեղում: Մեր թիմում առայժմ լավագույն արդյունքն ունեն Դանիելյանն ու Անդրեասյանը՝ 2-ական: 1,5 միավոր է վաստակել Մկրտչյանը, մեկ միավոր՝ Աղինյանը:

Տղամարդկանց մրցաշարում չորս թիմեր՝ Սլովենիան, Ադրբեջանը, Հոլանդիան եւ Ռուսաստանը շարունակեցին հաղթարշավը՝ տոնելով 3-րդ անընդմեջ հաղթանակը: Ընդհանուր միավորների քանակով աղյուսակը գլխավորում է Սլովենիայի հավաքականը՝ 9,5, որին հաջորդում են ադրբեջանցիներն ու հոլանդացիները (9-ական): Ռուսների օգտին գրանցված է 8,5 միավոր: Նրանք 2,5-1,5 հաշվով առավելության հասան չեխերի նկատմամբ: Թիմի հաղթանակն ապահովեց Պյոտր Սվիդլերը՝ պարտության մատնելով Դավիթ Նավարային: Նույնպիսի հաշվով ադրբեջանցիները հաղթեցին դանիացիներին, հոլանդացիները՝ սերբերին, իսկ Սլովենիայի հավաքականն առավելության հասավ հունգարացիների նկատմամբ:

4-րդ տուրում Հայաստանի տղամարդկանց հավաքականը կմրցի Դանիայի ընտրանու հետ: Ուշադրության կենտրոնում կլինեն առաջատարների միջեւ մրցախաղերը՝ Ռուսաստան-Սլովենիա, Հոլանդիա-Ադրբեջան: Դանիացիների հետ խաղում մեր թիմի կազմը կլինի հետեւյալը՝ Արոնյան, Սարգսյան, Ասրյան, Լպուտյան:

Կանանց մրցաշարում 3-րդ հաղթանակները տոնեցին Հունգարիայի, Լեհաստանի եւ Ռուսաստանի հավաքականները: Ռուսներն ու հունգարացիները միեւնույն 3,5-0,5 հաշվով պարտության մատնեցին համապատասխանաբար բուլղարացիներին եւ ֆրանսիացիներին, իսկ լեհերը հաղթեցին հոլանդացիներին (2,5-1,5): Առավելագույն միավորների քանակով (10,5) առաջատարը Հունգարիայի ընտրանին է, որին կես միավորով է զիջում Լեհաստանի հավաքականը: Ռուսները վաստակել են 9,5 միավոր:

Հայաստանի շախմատիստուհիները 4-րդ տուրում կհանդիպեն Չեռնոգորիայի հավաքականի հետ: Մեր թիմի կազմում հանդես կգան Դանիելյանը, Մկրտչյանը, Աղինյանը, Աղաբեկյանը:

Ռումինացի բռնցքամարտիկները որակազրկվել են

Չիկագոյում ընթացող բռնցքամարտի աշխարհի առաջնության օրերին ռումինացի երեք բռնցքամարտիկներ՝ Բոգդան Դինուն, Ռոնալդ Գավրիլը եւ Գաբրիել Շտենը փորձել են գողություն կատարել սուպերմարկետից, ինչն արձանագրել է տեսախցիկը: Այդ արարքի համար նրանք հեռացվել են մրցումներից եւ ազգային հավաքականի մարզչի հետ մեկնել հայրենիք: Սիրողական բռնցքամարտի միջազգային ֆեդերացիան ցմահ որակազրկել է ռումինացի բռնցքամարտիկներին:

«Նման արարքը վարկաբեկում է մեր մարզաձեւը: ԱԻԲԱ-ի ընդունած որոշումը պետք է դաս լինի բոլոր մարզիկների համար: Նրանք պետք է իրենց պատասխանատու զգան ինչպես ռինգում, այնպես էլ կյանքում», նշել է ԱԻԲԱ-ի նախագահ Չինգ Կուո Բուն: Ռումինիայի օլիմպիական կոմիտեն միաժամանակ դադարեցրել է բռնցքամարտի ֆեդերացիայի ֆինանսավորումը մինչեւ տեղի ունեցածի բոլոր մանրամասների պարզաբանումը:

ՖՈՒՏԲՈԼ

ՀՀ չեմպիոնի մրցակիցները հայտնի են

Կայացել է ֆուտբոլի «Համագործակցության գավաթի» 16-րդ խաղարկության մասնակիցների վիճակահանությունը: Այս տարի առաջին անգամ մրցաշարն անցկացվելու է ոչ թե Մոսկվայում, այլ Սանկտ Պետերբուրգում՝ 2008-ի հունվարի 19-27-ը: Պատճառն այն է, որ այդ ժամկետներում Մոսկվայի «Օլիմպիյսկի» մարզասրահում անցկացվելու է գնդակով հոկեյի աշխարհի առաջնությունը:

Վիճակահանությամբ մասնակից 16 թիմերը բաժանվել են չորս խմբի: Հայաստանի չեմպիոնը «D» խմբում է, որտեղ մրցակիցներն են Ուզբեկստանի, Բելառուսի, Ուկրաինայի ուժեղագույն ակումբները: Մյուս խմբերի կազմն այսպիսին է.

«A» խումբ. Ռուսաստան, Թուրքմենստան, Մոլդովա, Էստոնիա:

«B» խումբ. Ադրբեջան, Ղազախստան, Լիտվա, Տաջիկստան:

«C» խումբ. Լատվիա, Վրաստան, Սերբիա, Ղրղզստան:

Խմբերում հավասար միավորների դեպքում տեղերը որոշվում են հետեւյալ հերթականությամբ՝ հաղթանակների թվով, անձնական հանդիպումների արդյունքներով, բոլոր խաղերում խփած եւ բաց թողած գոլերի լավագույն տարբերությամբ, բոլոր խաղերում խփած գոլերի քանակով: Բոլոր ցուցանիշների հավասարության դեպքում տեղերը կորոշվեն վիճակահանությամբ:

Ինչպես հայտնի է, 2006-ի մրցաշարում Բաքվի «Նեֆթչիի» հետ խաղից հրաժարվելու պատճառով ՀՀ չեմպիոն «Փյունիկը» որակազրկվել էր եւ այս տարվա հունվարին նրա փոխարեն «Համագործակցության գավաթի» խաղարկությանը մասնակցեց «Բանանցը»: Առայժմ հայտնի չէ, թե չեմպիոն հռչակվելու դեպքում «Փյունիկն» իրավունք կունենա՞ մասնակցելու մրցաշարին, թե՞ կրկին Հայաստանը կներկայացնի փոխչեմպիոնը:

Բրազիլիան կհյուրընկալի 2014-ի աշխարհի առաջնության մասնակիցներին

Ցյուրիխում ընթացող ՖԻՖԱ-ի գործադիր կոմիտեի նիստում ֆուտբոլի միջազգային ֆեդերացիայի նախագահ Զեպ Բլատերը պաշտոնապես հայտարարել է, որ աշխարհի 19-րդ առաջնությունը կանցկացվի 2014-ին, Բրազիլիայում: Նշենք, որ այդ հայտարարությունը բնավ էլ անակնկալ չէր, քանի որ Բրազիլիան միակ թեկնածուն էր:

Այդ հայտարարությունից հետո Բրազիլիայի նախագահ Լուիս Ինասիո Լուլա դա Սիլվային հանձնվեց աշխարհի առաջնության անցկացման արտոնագիրը, իսկ երկրի ազգային հավաքականի կազմում 1994-ին աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը նվաճած Դունգային ու Ռոմարիոյին հանձնվեց աշխարհի գավաթը: Արարողությանը ներկա էր նաեւ ֆուտբոլի արքա Պելեն:

Այսպիսով, 64 տարի անց Բրազիլիան կրկին կհյուրընկալի աշխարհի առաջնության մասնակիցներին: Դեռեւս 2003-ի մարտի 7-ին ՖԻՖԱ-ն պաշտոնապես հայտարարել էր, որ աշխարհի առաջնությունը պետք է անցկացվի Հարավային Ամերիկայում: Որոշ ժամանակ անց հարավամերիկյան ֆուտբոլի կոնֆեդերացիան հայտարարեց թեկնածու երկրների ցանկը՝ Արգենտինան ու Չիլին համատեղ, Բրազիլիա, Կոլումբիա: Արգենտինան ու Չիլին այդպես էլ հայտ չներկայացրին: 2006-ի հուլիսին Կոլումբիայի նախագահ Ալվարո Ուրիբան հայտարարել էր, թե կցանկանար իր երկրում հյուրընկալել աշխարհի առաջնության մասնակիցներին: Սակայն արդեն 2007-ի սկզբներին, հավանաբար մյուս երկրների ճնշման տակ, Կոլումբիան հանեց իր թեկնածությունը: Թեեւ Բրազիլիան միակ թեկնածուն էր, սակայն ՖԻՖԱ-ի նախագահը զգուշացրել էր, որ եթե չապահովվեն բոլոր անհրաժեշտ պայմանները, ապա առաջնությունը կտեղափոխվի այլ երկիր՝ ԱՄՆ կամ Ավստրալիա: Սակայն սեպտեմբերին ՖԻՖԱ-ի ներկայացուցիչների ստուգումները Բրազիլիայի մարզադաշտերում դրական արդյունք տվեցին: Միայն մարզադաշտերի վերակառուցման վրա Բրազիլիան 1,1 մլրդ դոլար է ծախսել: Ներկայում երկրում 10 մարզադաշտ կա, որում հնարավոր է աշխարհի առաջնության հանդիպումներ անցկացնել: Թեեւ Բրազիլիան ներկայացրել է 18 մարզադաշտի թեկնածություն, բայց անհրաժեշտ կլինեն ընդամենը 8-9 մարզադաշտեր:

2011-ի կանանց աշխարհի առաջնությունը կանցկացվի Գերմանիայում, որը հաղթող ճանաչվեց Կանադայի հետ մրցավեճում: Նշենք, որ Եվրոպայում վերջին անգամ կանանց աշխարհի առաջնություն անցկացվել էր 16 տարի առաջ: Գործկոմի նիստում որոշում է կայացվել Քուվեյթի հավաքականին անորոշ ժամանակով զրկել միջազգային հանդիպումներ անցկացնելու իրավունքից, քանի որ այդ երկրի իշխանությունները խառնվում են ֆեդերացիայի գործունեությանը: Հոկտեմբերի 9-ին ընտրված Քուվեյթի ֆեդերացիայի նոր ղեկավար կազմը չի ընդունվել ոչ ՖԻՖԱ-ի, ոչ էլ Ասիայի ֆուտբոլի կոնֆեդերացիայի կողմից: Այնպես որ Քուվեյթի հավաքականի մասնակցությունն աշխարհի 2010-ի առաջնության ընտրական մրցախաղերին կասկածի տակ է:

Արթուր Մարաբյանին լուրջ փորձություն է սպասում

28-ամյա ռուսաստանցի գերծանրքաշային բռնցքամարտիկ Արթուր Մարաբյանը նոյեմբերի 29-ին Տյումենում կմենամարտի ամերիկացի անվանի բռնցքամարտիկ Սեդրիկ Ֆիլդի հետ: 35-ամյա Ֆիլդն իր մարզական կարիերայում հանրահայտ մի շարք բռնցքամարտիկների հետ է մենամարտել: Նա անցկացրել է 59 մենամարտ, որից 22-ում հաղթել է (16-ը՝ նոկաուտով), 35-ում պարտվել է (7-ը՝ նոկաուտով), երկուսն ավարտել է ոչ-ոքի:

Արթուր Մարաբյանը ՌԴ քաղաքացի է, ծնվել է Բոգդանովկայում, ներկայումս բնակվում է Սամարայում: Հայազգի բռնցքամարտիկն առայժմ անպարտելի է: Նա հաղթող է ճանաչվել անցկացրած բոլոր 9 մենամարտերում, որոնցից 4-ում մրցակիցներին նոկաուտի է ենթարկել:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Բերեզովսկու «կոլեգան» կֆինանսավորի վրաց ընդդիմությանը

1-ին էջից

Բայց այս օրերի ու իրադարձությունների ֆոնին առավել հետաքրքրական են զարգացումները հենց Թբիլիսիում, որտեղ ընդդիմությունը, ի դեմս երկրում, գոնե առերես, ամենահարուստ մարդու, արդեն իսկ ունի հովանավոր: Այդօրինակ մտադրության մասին արդեն իսկ ակնարկել է Բադրի Պատարկացիշվիլին: Ավելին, ընդդիմությանը ֆինանսավորելու ակնարկը Պատարկացիշվիլին պատճառաբանել է շաբաթ օրը սպասվող միջոցառումները խաղաղակիրթ կազմակերպված տեսնելու ցանկությամբ:

Այն, որ վրացի օլիգարխը սերտ կապեր ունի ընդդիմության հետ, բնավ էլ գաղտնիք չէ: Միեւնույն ժամանակ, հենց ինքը՝ Պատարկացիշվիլին ժամանակին հայտարարել էր, թե խաղաղականություն մտնելու դեպքում կհեռանա նաեւ վրացական առաջատար հեռուստաընկերություններից մեկի՝ «Իմեդիի» բաժնետիրոջ կարգավիճակից: Նշենք, որ վերջին ժամանակներս «Իմեդին» ընդդիմադիր կեցվածքով էր հանդես գալիս, եւ մի երկար ժամանակ իշխանական «Միասնական ազգային շարժում» կուսակցության անդամները հրաժարվում էին երեւալ «Իմեդիի» եթերում:

Երբ արդեն Պատարկացիշվիլին իրեն պատկանող բաժնետոմսերն ամբողջությամբ վաճառեց News Corporation ընկերությանը, որն արդեն իսկ սեփականատերն էր «Իմեդի» հոլդինգի բաժնետոմսերի որոշ մասի, ընդ որում, այդ որոշ մասի չափը մնում էր գաղտնի:

Հիշեցնենք, որ Բադրի Պատարկացիշվիլու անունն ընդդիմության աջակցության կտրվածքով նշվեց դեռեւս սեպտեմբերի վերջին, երբ Վրաստանի պաշտպանության նախկին նախարար Իրակլի Օկրուաշվիլին սենսացիոն հայտարարություններ արեց՝ մեղադրելով երկրի նախագահ Մ. Սաակաշվիլուն տարբեր մարդկանց վերացնելու հրամաններ տալու, նաեւ կլանային գործունեության մեջ:

Օկրուաշվիլին այդ հայտարարություններից երկու օր անց ձերբակալվեց, որից հետո հայտարարեց, թե իր բոլոր գործողությունները ենարկել ու համաձայնեցրել է հենց Բադրի Պատարկացիշվիլու հետ, որին չեզոքացնելու հրաման եւս, ըստ Օկրուաշվիլու, տվել էր երկրի նախագահը:

Հոկտեմբերի 29-ին Վրաստանի նախագահ Սաակաշվիլին փակ հանդիպում է ունեցել երկրի խորհրդարանական մեծամասնության հետ՝ քննարկելու նոյեմբերի երկուսին պատրաստվող ցույցի զարգացման հնարավոր սցենարները:

Իսկ երեկ Վրաստանի խորհրդարանի նախագահ Նինո Բուրջանաձեի մոտ հանդիպել են ուժային կառույցների ղեկավարները եւ արտգործնախարարը, քննարկել են կարծես թե ընդդիմության գործողությունների հետ կապ չունեցող մեկ այլ միջադեպ: Խոսքը վրաց-աբխազական հակամարտության գոտում ռուս խաղաղապահների հետ բախման մասին է: Դա, ի դեպ, Վրաստանի իշխող կուսակցության ներկայացուցիչների մեկնաբանությամբ, ընդդիմության գործողությունների հետ կազմում է մեկ շղթա: Թերեւս ուժային կառույցների երեկվա քննարկումն էլ անմասն չի թողել շաբաթ վերջին նախատեսվող ընդդիմության հավաքը:

Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միության
«Բաբկեն եւ Անահիտ Մկրյան»
2006 թ. մրցանակը
քանդակագործ
Արտո Չաքմաքչյանին
հանձնելու հանդիսավոր արարողություն

Արարողությունը տեղի կունենա **2007 թ. նոյեմբերի 5-ին, ժամը 14:00-ին,**
Թեքեյան կենտրոնի մեծ դահլիճում (Խանջյան 50):

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ԳՀԱՊՁԲ-07/72» ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **«ՀՀ ԿԱ անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի կարիքների համար գույքի ձեռքբերման» գնման պայմանագիր կնքելու նպատակով:** Գնանշման հարցման հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 650 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ», «Բեջ-գալ» ՍՊԸ-ի 24723006615 8 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, համաձայնողի քարտուղար Հ. Սարգսյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ գնանշման հարցման հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 12.00:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ՄԲԱՇՁԲ-07/305» ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **Աշտարակի երաժշտական դպրոցի կառուցման աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 2700 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ», Էրեբունու մասնաճյուղ, «Բեջ-գալ» ՍՊԸ-ի N 24723006615 8 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-25, համաձայնողի քարտուղար Գ. Մարտիրոսյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 12.00-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) ՊԳԳ-ՄԲԱՇՁԲ-07/306 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **ՀՀ Գեղարքունիքի մարզպետարանի կարիքների համար գ. Դրախտիկի եւ գ. Արտանիշի գազատարների կառուցման աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 9000 ՀՀ դրամ փոխանցել «Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ, «Հայջրնախագիծ ինստիտուտ» ՓԲԸ-ի N 1150000088680300 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-25, համաձայնողի քարտուղար Հ. Ավետիսյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը ժամը 14:30-ը:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ՄԲԱՊՁԲ-07/50» ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **«ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիա» ՊՈԱԿ-ի կարիքների համար համակարգչային սարքավորումների ձեռքբերման գնման պայմանագիր կնքելու նպատակով:** Մրցակցային բանակցությունների հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 650 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ», «Բեջ-գալ» ՍՊԸ-ի 24723006615 8 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, համաձայնողի քարտուղար Հ.Այունցին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 11:00:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ԳՀԱՊՁԲ-07/71» ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **«ՀՀ ԿԱ անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի կարիքների համար գեներատորի ձեռքբերման» գնման պայմանագիր կնքելու նպատակով:** Գնանշման հարցման հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 625 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ», «Բեջ-գալ» ՍՊԸ-ի 24723006615 8 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, համաձայնողի քարտուղար Հ. Սարգսյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ գնանշման հարցման հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 11.00:

ՍԻՐԵԼԻ ԲԱՐԵԿԱՄ

Նոյեմբերի 2 ին, ժ. 13.00-ին, Շառլ Ազնավուրի հրապարակում («Մոսկվա» կինոթատրոնի հարեւանությամբ) «Ունիսոն» հասարակական կազմակերպությունը անցկացնելու է աննախադեպ ակցիա «Մշակույթը բոլորինն է» խորագրով: Ակցիայի նպատակն է՝ գրավել հասարակության ուշադրությունը հաշմանդամների մշակութային ինտեգրացման խնդրին, որի լուծմանը մեծապես խոչընդոտում է մշակութային օջախների ֆիզիկական անմատչելիությունը սայլակ օգտագործող եւ այլ սակավաշարժ մարդկանց համար: Այս իրավիճակի պատճառով բազմաթիվ հաշմանդամներ (ինչպես կատարողներ, այնպես էլ արվեստասերներ) զրկված են մշակութային անցուդարձին մասնակցելու հնարավորությունից: Միեւնույն ժամանակ, զարգացած երկրներում հաշմանդամություն ունեցող շատ արվեստագետներ վայելում են համաշխարհային համբավ (օրինակ՝ Ստիվի Ուոնդեր, Իցհակ Փերլման, Անդրեա Բոչելի եւ ուրիշներ):

Ակցիան կբացվի հաշմանդամներից բաղկացած «Նոր ձայներ» վոկալ խմբի կատարմամբ: Բացի այդ, համերգին կմասնակցեն Հայաստանի երգիչներ Արսեն Գրիգորյանը, Լեյլա Սարիբեկյանը, Աննա Խաչատրյանը, Թովմաս Պողոսյանը եւ ուրիշներ:

Մասնակցեք ակցիային եւ խթանեք հաշմանդամների մշակութային ինտեգրումը մեր երկրում:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Կարեն Դեմիրճյանի անվան Երեւանի մետրոպոլիտեն» փակ բաժնետիրական ընկերությունը մետրոպոլիտենի տարածքում **գովազդային գործունեությունը մեկ մասնագիտացված կազմակերպության միջոցով իրականացնելու նպատակով** հայտարարում է բաց մրցույթ, որին կարող են մասնակցել գովազդի բնագավառում փորձ ունեցող կազմակերպությունները:

Հայտերն ընդունվում են փակ ծրարով «Մրցույթ» նշագրով մետրոպոլիտենի վարչական շենքում (Մարշալ Բաղրամյան 76, 8-րդ հարկ, 803 սենյակ) մինչեւ 15.11.2007 թ.:

Մրցույթի պայմաններին ծանոթանալու եւ լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար զանգահարել 27-48-40, 27-48-48 հեռախոսահամարներով:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՅԱՐՑՄԱՄԲ ԳՆՄԱՆ

«Ջանաձեռ-Ձեթուն» բժշկական կենտրոն» ՓԲ ընկերությունը ՋՇԲԿ-ԱՇՁԲ-07/07 ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **կենտրոնում ճառագայթային եւ ֆունկցիոնալ գործիքային ախտորոշման բաժանմունքի վերանորոգում իրականացնելու համար անհրաժեշտ շինարարական աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավերն ստանալու համար անհրաժեշտ է 750 ՀՀ դրամ փոխանցել «Հայէկոնոմբանկ», [illegible] մասնաճյուղ, 16305811 6209 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակմանը հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Ներսիսյան 7, հեռ.՝ 28-32-00, 091 77-81-88:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի հիման վրա, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ սույն հայտարարության տպագրման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 8-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 11:00-ն:

«ՋԱՆԱՁԵՌ-ՁԵԹՈՒՆ» ԲԿ» ՓԲԸ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

Ս. Մարգարյանը իր ողջ ընտանիքի անունից խորին շնորհակալություն է հայտնում ՀՀ իրավաբանների միության «Իրավական օգնության կենտրոնի» փաստաբան **Տաթեւ Ղուկասյանին**՝ անշահախնդիր օգնության համար:

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից՝ ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն, [illegible] 10.0 լ/վրկ ջրառի [illegible]:

[illegible] աշխատանքային օրերին ժամը 17-18-ը ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակական լսումը [illegible] կայանալու է 2007 թ. նոյեմբերի 5-ին, ժամը 16-ին, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-29-60

Լրատվական գործունեություն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետության 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա N 047261, տրված՝ 17.02.00 թ.: Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Հակոբ Ավետիքյան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրված է տպագրության՝ 31.10.2007, գինը՝ 100 դրամ, տպագրվում է «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարանում՝ Արշակունյաց 2: